Autoreferat

1. Imię i nazwisko: Agnieszka Rogozińska

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

1. Doktor nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce, Wydział Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, 2018. Temat pracy doktorskiej: *Sąsiedzi Polski i bezpieczeństwo granic w myśli politycznej obozu piłsudczykowskiego (1918–1939).*

Promotor: dr hab. Arkadiusz Adamczyk, prof. UJK

Recenzenci: prof. dr hab. Waldemar Paruch

dr hab. Wojciech Saletra, prof. UJK

dr hab. Ryszard Czarny, prof. UJK

2. Doktor nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, Wydział Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, 2023. Temat pracy doktorskiej: *Zagrożenia kreowane przez Federację Rosyjską i ich konsekwencje dla bezpieczeństwa państw Europy Środkowo-Wschodniej.*

Promotor: dr hab. Mirosław Banasik, prof. UJK

Recenzenci: prof. dr hab. Jarosław Wołejszo

prof. dr hab. Andrzej Makowski

prof. dr hab. Marian Kopczewski

3. Studia podyplomowe, kierunek: Mediacje w sprawach gospodarczych z elementami wiedzy pozaprawnej, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Łódzki, 2019.

4. Studia podyplomowe, kierunek: Zarządzanie oświatą, Wydział Zarządzania, Uniwersytet Łódzki, 2010.

5. Studia podyplomowe, Wydział Humanistyczny, kierunek: Bibliotekoznawstwo i informacja naukowa, Akademia Świętokrzyska w Kielcach, 2006.

6. Magister pedagogiki resocjalizacyjnej, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach. Filia w Piotrkowie Trybunalskim, 2017.

7. Magister historii, Akademia Świętokrzyska Jana Kochanowskiego w Kielcach. Filia w Piotrkowie Trybunalskim, 2002.

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych.

1. Od 2019 r. do 2023 r. adiunkt w Katedrze Nauk o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Filia w Piotrkowie Trybunalskim.
2. Od 2023 r. do chwili obecnej adiunkt w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie Akademii Piotrkowskiej.
3. Od 2024 r. do chwili obecnej adiunkt w Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie.
4. Od 1.10.2019 r. do 30.09.2021 r., wykładowca, Wyższa Szkoła Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi (umowa zlecenie).
5. Od 1.10.20223 do 30.09.2024 r., wykładowca Wyższa Szkoła Kształcenia Zawodowego z siedzibą we Wrocławiu (umowa zlecenie).

4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.). Omówienie to powinno dotyczyć merytorycznego ujęcia przedmiotowych osiągnięć, jak i w sposób precyzyjny określać indywidualny wkład w ich powstanie, w przypadku, gdy dane osiągnięcie jest dziełem współautorskim, z uwzględnieniem możliwości wskazywania dorobku z okresu całej kariery zawodowej.

Prowadzone przeze mnie badania naukowe, realizowane w ramach dyscypliny nauk o bezpieczeństwie, koncentrują się na problematyce bezpieczeństwa międzynarodowego, ze szczególnym uwzględnieniem współczesnych, zróżnicowanych zagrożeń – zarówno konwencjonalnych, jak i asymetrycznych – oraz ich wpływu na bezpieczeństwo państw Europy Środkowo-Wschodniej. Pogłębiająca się destabilizacja ładu międzynarodowego oraz rosnące znaczenie działań prowadzonych poniżej progu wojny doprowadziły do konieczności zawężenia i doprecyzowania tak szerokiego obszaru badawczego. W rezultacie przedmiot moich badań został skoncentrowany na analizie zagrożeń generowanych przez Federację Rosyjską, która coraz częściej sięga po środki niekonwencjonalne, ukierunkowane na destabilizację państw sąsiednich oraz wywieranie presji politycznej, informacyjnej i gospodarczej.

Na tej podstawie wyodrębniłam trzy główne obszary badawcze, które stanowią ramy mojej aktywności naukowej. Pierwszy z nich dotyczy bezpieczeństwa międzynarodowego, ze

szczególnym uwzględnieniem mechanizmów kształtujących system bezpieczeństwa w Europie Środkowo-Wschodniej. Drugi odnosi się do zagrożeń dla bezpieczeństwa, obejmujących nie tylko tradycyjną agresję zbrojną, lecz również działania hybrydowe, takie jak ingerencje polityczne, osłabianie struktur państwowych, dezinformacja oraz manipulowanie opinią publiczną. Trzeci obszar badawczy koncentruje się na zjawisku wojny hybrydowej, rozumianej jako nowoczesna forma konfliktu, w której środki militarne są łączone z presją informacyjną, cyberatakami, operacjami psychologicznymi oraz narzędziami oddziaływania gospodarczego.

Osiągnięciem naukowym, przedstawianym w ramach postępowania habilitacyjnego zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021 r., poz. 478 z późn. zm.) jest monografia autorska: A. Rogozińska, *Problemy bezpieczeństwa państw regionu Europy Środkowo-Wschodniej*, Difin, Warszawa 2025, ss. 326, ISBN: 978-83-8270-411-2 (recenzenci wydawniczy: prof. dr hab. Andrzej Ciupiński, prof. dr hab. Jarosław Wołejszo).

Monografia ta jest efektem samodzielnie prowadzonych, wieloletnich badań nad bezpieczeństwem regionalnym w kontekście polityki Federacji Rosyjskiej, których przedmiotem był region Europy Środkowo-Wschodniej – obszar o kluczowym znaczeniu geopolitycznym, położony na styku wpływów Wschodu i Zachodu, odgrywający istotną rolę w systemie bezpieczeństwa międzynarodowego. Od 2014 roku bezpieczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej uległo głębokiej destabilizacji, co wiąże się bezpośrednio z agresywną polityką Federacji Rosyjskiej. Aneksja Krymu, destabilizacja wschodniej Ukrainy, militaryzacja obwodu kaliningradzkiego, a zwłaszcza pełnoskalowa inwazja na Ukrainę rozpoczęta w 2022 roku ujawniły nie tylko skalę rosyjskiego rewizjonizmu, lecz także systemowe niedostosowanie istniejących mechanizmów bezpieczeństwa do nowego typu zagrożeń – hybrydowych, asymetrycznych i wielowymiarowych.

Zagrożenia generowane przez Rosję nie ograniczają się wyłącznie do działań militarnych, lecz obejmują także presję polityczną, operacje informacyjne, cyberataki, ingerencje w wewnętrzne procesy polityczne oraz systemowe oddziaływanie na infrastrukturę krytyczną. Państwa regionu – Ukraina, Białoruś, państwa bałtyckie oraz Polska – stanowią kluczowy pas państw granicznych pomiędzy obszarem wpływów Zachodu (UE i NATO), a obszarem postradzieckim, do którego Rosja rości sobie prawo geostrategicznego oddziaływania. Położenie geograficzne, historyczne doświadczenia zależności od Moskwy oraz współczesne aspiracje polityczne tych państw (w szczególności w kierunku integracji euroatlantyckiej) czynią je najbardziej narażonymi na presję i destabilizację ze strony Federacji Rosyjskiej.

Z punktu widzenia doktryny bezpieczeństwa Kremla, są to państwa buforowe, których podporządkowanie lub neutralizacja stanowi warunek niezbędny do odbudowy rosyjskiej strefy wpływów. Ukraina jest celem bezpośredniej agresji zbrojnej i długotrwałej wojny hybrydowej; Białoruś pozostaje w stanie politycznego podporządkowania Moskwie i pełni funkcję zaplecza operacyjnego; Litwa, Łotwa i Estonia – ze względu na obecność mniejszości rosyjskiej i strategiczne położenie – są szczególnie podatne na presję informacyjną, cyberataki i demonstracje siły militarnej; natomiast Polska jako państwo frontowe NATO i UE znajduje się na pierwszej linii rosyjskiego oddziaływania destabilizacyjnego – zarówno militarnego, jak i informacyjnego. Ich graniczne położenie czyni je nie tylko celami działań rosyjskich, ale także testem skuteczności polityki odstraszania NATO oraz odporności struktur demokratycznych i społecznych na zewnętrzne ingerencje.

Ukraina jako kraj aspirujący do integracji euroatlantyckiej, znalazła się w centrum rosyjskich działań agresywnych. Od 2014 roku stanowi ona poligon dla testowania zintegrowanych metod destabilizacji – łączących działania zbrojne, dezinformację, cyberataki oraz presję ekonomiczną. Przypadek Ukrainy jest modelowym przykładem wojny hybrydowej, która wyznacza nowy paradygmat prowadzenia konfliktów we współczesnym środowisku międzynarodowym.

Białoruś stanowi przykład państwa, wobec którego Federacja Rosyjska prowadzi długofalową strategię uzależniania politycznego i gospodarczego. Działania te opierają się na systematycznym wspieraniu autorytarnego reżimu Aleksandra Łukaszenki – poprzez pomoc finansową, preferencyjne dostawy surowców oraz wsparcie dyplomatyczne na arenie międzynarodowej. W zamian Moskwa uzyskuje lojalność polityczną Mińska i możliwość realnego wpływania na strategiczne decyzje podejmowane przez białoruskie władze. Reżim Łukaszenki funkcjonuje w tym kontekście jako narzędzie rosyjskich wpływów w Europie Wschodniej, służące przeciwdziałaniu zachodnim inicjatywom demokratyzacyjnym i integracyjnym, takim jak Partnerstwo Wschodnie, rozszerzenie NATO czy Unii Europejskiej.

Polska i państwa bałtyckie – jako członkowie NATO i Unii Europejskiej – są przez Rosję postrzegane jako przeszkoda w odbudowie strefy wpływów w przestrzeni postsowieckiej. Ich strategiczne położenie, członkostwo w strukturach zachodnich oraz rola w systemie odstraszania NATO czynią je celem ciągłych działań destabilizacyjnych. W szczególności obserwuje się nasilone operacje dezinformacyjne, cyberataki, próby wywoływania napięć społecznych oraz demonstracyjne działania wojskowe w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Militaryzacja Obwodu Kaliningradzkiego oraz regularne manewry

z

ja

o

z

wojskowe Rosji w regionie zwiększają ryzyko eskalacji i testują gotowość Zachodu do przeciwdziałania.

Reakcja państw regionu na rosnące zagrożenia obejmuje m.in. rewizję strategii obronnych, zwiększanie wydatków na bezpieczeństwo, modernizację sił zbrojnych oraz intensyfikację współpracy regionalnej i sojuszniczej. Zauważalna jest tendencja do wzmacniania narodowych zdolności obronnych – zarówno konwencjonalnych, jak i hybrydowych – przy jednoczesnym poszukiwaniu skuteczniejszych instrumentów działania w ramach NATO i UE. W kontekście poważnych zagrożeń, niektóre państwa otwarcie rozważają także rozmieszczenie broni jądrowej w celach odstraszających.

Mimo istotnej roli, jaką pełnią NATO, UE i inne organizacje międzynarodowe w zapewnianiu bezpieczeństwa regionu, ich działania nie zawsze są postrzegane jako wystarczające. Odpowiedzi instytucjonalne bywają spóźnione, a mechanizmy reagowania – nieadekwatne wobec dynamiki zagrożeń hybrydowych. Skuteczność wspólnot międzynarodowych powinna być oceniana w kontekście zdolności do odstraszania, elastyczności operacyjnej oraz szybkości podejmowania decyzji strategicznych.

W odpowiedzi na zagrożenia płynące ze strony Rosji, państwa Europy Środkowo-Wschodniej rozwijają także formaty współpracy regionalnej, takie jak Grupa Wyszehradzka, Dziewiątka Bukareszteńska, Partnerstwo Wschodnie, Inicjatywa Trójmorza czy Trójkąt Lubelski. Inicjatywy te, choć zróżnicowane pod względem zakresu i celów, przyczyniają się do wzmacniania regionalnej spójności, odporności oraz zdolności do przeciwdziałania zagrożeniom poprzez skoordynowaną politykę bezpieczeństwa, gospodarczą i infrastrukturalną.

Uogólniając, Federacja Rosyjska od 2014 roku konsekwentnie realizuje strategię destabilizacji regionu Europy Środkowo-Wschodniej, wykorzystując pełne spektrum narzędzi politycznych, wojskowych, informacyjnych i ekonomicznych. Reakcje państw regionu oraz wspólnot międzynarodowych, mimo że w wielu aspektach adekwatne, wymagają dalszej integracji, przyspieszenia decyzyjności oraz dostosowania do zmieniającego się charakteru zagrożeń. Utrzymanie stabilności regionu wymaga zarówno wzmocnienia zdolności obronnych, jak i odporności systemów politycznych i społecznych na długofalową presję ze strony Kremla.

Pomimo intensyfikacji wysiłków podejmowanych przez państwa Europy Środkowo-Wschodniej oraz wspólnoty międzynarodowe w odpowiedzi na działania destabilizacyjne Federacji Rosyjskiej, skuteczność dotychczasowych mechanizmów bezpieczeństwa pozostaje ograniczona. Obecna architektura reagowania strategicznego, mimo że częściowo adekwatna,

wymaga dalszej integracji, większej elastyczności oraz przystosowania do hybrydowego, wielowymiarowego charakteru zagrożeń. Stabilność regionu uzależniona jest nie tylko od rozbudowy zdolności obronnych, ale także od podniesienia odporności politycznej, instytucjonalnej i społecznej na długoterminową presję zewnętrzną.

W kontekście dynamicznych zmian środowiska bezpieczeństwa, Europa Środkowo-Wschodnia pozostaje obszarem wymagającym pogłębionych badań naukowych. Niezbędne jest wnikliwe i interdyscyplinarne rozpoznanie współczesnych wyzwań bezpieczeństwa regionalnego, uwzględniające rosnącą intensywność zagrożeń, zmienność ich form oraz złożoność mechanizmów oddziaływań ze strony Federacji Rosyjskiej.

Choć literatura przedmiotu w szerokim zakresie dokumentuje agresję Rosji wobec Ukrainy oraz szerszy kontekst jej neoimperialnej polityki, wciąż brakuje opracowań ukierunkowanych na długofalowe skutki tej aktywności dla bezpieczeństwa całego regionu. Luka badawcza dotyczy w szczególności braku zintegrowanych modeli odporności strategicznej, które obejmowałyby zarówno działania prewencyjne, jak i skuteczne procedury reagowania w sytuacjach kryzysowych – na poziomie narodowym i międzynarodowym.

Niesatysfakcjonujący pozostaje również poziom praktycznych rekomendacji dla instytucji międzynarodowych, takich jak NATO i Unia Europejska, które mogłyby skuteczniej wspierać państwa członkowskie w obliczu zmieniającej się architektury zagrożeń. Tym samym istnieje pilna potrzeba opracowania kompleksowych, empirycznie uzasadnionych rozwiązań, które umożliwią lepsze zrozumienie mechanizmów destabilizacji i przeciwdziałanie im w perspektywie długoterminowej. Wypełnienie tej luki ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa i stabilności geopolitycznej Europy Środkowo-Wschodniej.

Zidentyfikowana luka w wiedzy dotyczy:

1. Braku kompleksowej oceny efektywności istniejących mechanizmów bezpieczeństwa w kontekście zagrożeń kreowanych przez Federację Rosyjską, zwłaszcza w zakresie niedostatku rzetelnych narzędzi analitycznych umożliwiających ocenę skuteczności aktualnych rozwiązań w kontekście zmiennych uwarunkowań geopolitycznych.

2. Braku propozycji zintegrowanych mechanizmów wzmacniania odporności regionu, szczególnie w zakresie koncepcji obejmujące zarówno działania prewencyjne, jak i reagowanie na zagrożenia (zwłaszcza hybrydowe).

3. Niedoboru adaptacyjnych modeli dla organizacji międzynarodowych (NATO, UE). Brakuje badań nad kwestiami, jak organizacje te mogą skutecznie wspierać państwa Europy Środkowo-Wschodniej w odpowiedzi na zmieniającą się architekturę zagrożeń.

4. Braku systematycznej klasyfikacji subregionów o podwyższonym ryzyku eskalacji. Nie zidentyfikowano jasno, które obszary regionu są najbardziej narażone i dlaczego, co utrudnia podejmowanie działań prewencyjnych.

5. Braku długofalowych analiz skutków rosyjskich działań destabilizacyjnych, szczególnie skutków geopolitycznych w perspektywie wielu lat, nie tylko w czasie trwania konfliktów zbrojnych.

6. Ograniczonej liczby badań nad adaptacyjnością mechanizmów bezpieczeństwa. Obecne mechanizmy są zbyt statyczne, potrzebna jest ich aktualizacji wobec niestandardowych zagrożeń (cyberataki, dezinformacja, presja energetyczna).

Wobec powyższego konieczne jest sformułowanie zintegrowanych, strategicznych rekomendacji służących podniesieniu odporności regionu, zarówno na poziomie narodowym, jak i ponadnarodowym. Badania przedstawione w niniejszej monografii stanowią próbę odpowiedzi na te wyzwanie oraz wypełnienia istniejącej luki poznawczej w zakresie teorii i praktyki bezpieczeństwa w Europie Środkowo-Wschodniej.

Zamiarem badawczym autorki jest określenie kierunków zmian mechanizmów kształtowania bezpieczeństwa regionalnego w kontekście zagrożeń kreowanych przez Federację Rosyjską w perspektywie kolejnej dekady. Wyniki przedstawionych badań mogą stanowić kierunki do dalszych analiz i prób pozyskania wiedzy zarówno w zakresie teorii, jak i praktyki kształtowania mechanizmów zapewnienia bezpieczeństwa regionalnego, szczególnie w warunkach wyzwań i zagrożeń kreowanych przez Federację Rosyjską.

Za przedmiot badań uznano bezpieczeństwo regionu Europy Środkowo-Wschodniej w kontekście zagrożeń kreowanych przez Federację Rosyjską.

Główny problem badawczy sformułowany został w postaci pytania: Jakie można wskazać implikacje dla bezpieczeństwa regionu Europy Środkowo-Wschodniej wynikające z zagrożeń generowanych przez Federację Rosyjską oraz jakie można podjąć działania, aby minimalizować ryzyka ich wystąpienia w przyszłości?

Główny problem badawczy podzielono na następujące problemy szczegółowe:

1. Jakie są główne uwarunkowania, które kształtują bezpieczeństwo regionalne Europy Środkowo-Wschodniej, i w jaki sposób wpływają one na stabilność oraz zdolność regionu do reagowania na zagrożenia?

2. Jakie zagrożenia ze strony Federacji Rosyjskiej determinują bezpieczeństwo regionu Europy Środkowo-Wschodniej i jak mogą ewaluować w przyszłości?

3. Jakie inicjatywy i działania po aneksji Krymu podjęły organizacje międzynarodowe i poszczególne państwa dla zapewnienia bezpieczeństwa regionu Europy Środkowo-Wschodniej i jaka jest ich ocena?

4. W jakich kluczowych dla bezpieczeństwa regionu obszarach zachodzą szczególnie istotne implikacje wynikające z generowania zagrożeń przez Federację Rosyjską i jaka jest ich ocena?

5. Jak wnioski – wynikające z analizy zagrożeń – można przełożyć na pożądane kierunki zmian w obszarze bezpieczeństwa regionu Europy Środkowo-Wschodniej?

Celem badań w wymiarze teoretycznym było zidentyfikowanie zagrożeń dla regionu Europy Środkowo-Wschodniej wynikających ze stosowania przez Federację Rosyjską instrumentów militarnego i niemilitarnego oddziaływania.

Celem utylitarnym było wskazanie kierunków zmian w obszarze bezpieczeństwa regionu Europy Środkowo-Wschodniej, uwzględniających prognozowane zagrożenia ze strony Federacji Rosyjskiej.

Główną hipotezę badawczą sformułowano w postaci następującego przypuszczenia: można założyć, że działalność Federacji Rosyjskiej, przejawiająca się m.in. w agresywnej polityce zagranicznej, operacjach militarnych, działaniach dezinformacyjnych oraz próbach przebudowy ładu geopolitycznego w Europie, stanowi poważne i wielowymiarowe zagrożenia dla bezpieczeństwa regionu Europy Środkowo-Wschodniej. Zagrożenia te obejmują zarówno aspekt militarny (np. koncentracja wojsk, naruszenia przestrzeni powietrznej, prowokacje przygraniczne), polityczny (destabilizacja wewnętrzna państw, wspieranie ugrupowań prorosyjskich), informacyjny (kampanie dezinformacyjne, cyberataki, wojna narracyjna), jak i geopolityczny (dążenie do osłabienia struktur euroatlantyckich, wpływanie na kierunki polityki zagranicznej państw regionu). W związku z powyższym, przyjęcie zintegrowanych i skoordynowanych działań – takich, jak wzmacnianie potencjału obronnego państw regionu, pogłębianie współpracy międzynarodowej w ramach NATO i UE, rozwój zdolności w zakresie cyberbezpieczeństwa oraz budowanie odporności społecznej na manipulację informacyjną – może znacząco przyczynić się do ograniczenia ryzyka wystąpienia tych zagrożeń oraz zwiększenia długofalowej stabilności geopolitycznej w Europie Środkowo-Wschodniej.

W celu rozwiązania głównego problemu badawczego oraz problemów szczegółowych wykorzystano teoretyczne i empiryczne metody badawcze. Dominującymi metodami teoretycznymi było abstrahowanie, analiza (w tym krytyczna analiza piśmiennictwa), synteza, prognozowanie, uogólnienie, wnioskowanie. Zastosowaną metodą empiryczną był sondaż

diagnostyczny. W badaniach sondażowych wykorzystano technikę wywiadu eksperckiego. Zastosowano narzędzie badawcze w postaci kwestionariusza wywiadu.

Na podstawie przeprowadzonych badań ustalono, że ze względu na wspólną granicę z Federacją Rosyjską, wielowiekowe uwarunkowania historyczne i współczesne ambicje Rosji regionem szczególnie zagrożonym działaniami Kremla są państwa bałtyckie, Ukraina, Białoruś i Polska.

W trakcie prowadzonych badań zrealizowano zakładane cele, zarówno w wymiarze teoretycznym, jak i utylitarnym. W odniesieniu do wymiaru teoretycznego dokonano diagnozy uwarunkowań bezpieczeństwa regionalnego Europy Środkowo-Wschodniej oraz zidentyfikowano główne zagrożenia wynikające ze stosowania przez Federację Rosyjską instrumentów oddziaływania militarnego i niemilitarnego, formułując jednocześnie prognozy dotyczące dalszego rozwoju tych zagrożeń. W ramach celów utylitarnych przeanalizowano działania i inicjatywy podejmowane przez organizacje międzynarodowe po aneksji Krymu, mające na celu wzmocnienie bezpieczeństwa regionu, a także dokonano oceny aktualnego stanu bezpieczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej w kontekście zagrożeń kreowanych przez Federację Rosyjską. Rezultatem badań było wskazanie kierunków zmian oraz zaproponowanie mechanizmów zapewnienia bezpieczeństwa regionu w perspektywie kolejnej dekady z uwzględnieniem prognozowanych wyzwań i zagrożeń.

Na podstawie przeprowadzonych badań ustalono, że bezpieczeństwo zbiorowe oraz mechanizmy przeciwdziałania różnorodnym zagrożeniom zarówno militarnym, jak i niemilitarnym, stanowią istotny element polityki międzynarodowej państw Europy Środkowo-Wschodniej wobec Federacji Rosyjskiej. Wobec rosnących napięć geopolitycznych oraz intensyfikacji działań, w tym hybrydowych ze strony Kremla, państwa regionu powinny podejmować zintegrowane i wielowymiarowe działania na rzecz poprawy swoich zdolności obronnych oraz budowy odporności instytucjonalnej.

W toku badań dokonano konfirmacji głównej hipotezy badawczej, zgodnie z którą działalność Federacji Rosyjskiej – obejmująca agresywną politykę zagraniczną, operacje militarne, działania dezinformacyjne oraz próby przebudowy ładu geopolitycznego w Europie – stanowi poważne i wielowymiarowe zagrożenie dla bezpieczeństwa regionu Europy Środkowo-Wschodniej. Zidentyfikowane zagrożenia mają charakter kompleksowy i obejmują sfery militarne, polityczne, informacyjne oraz geopolityczne, co znajduje odzwierciedlenie w analizowanych przypadkach. W obliczu prognozowanych zagrożeń skuteczne zapewnienie bezpieczeństwa w regionie Europy Środkowo-Wschodniej wymaga dostosowania mechanizmów obronnych do zmieniającego się układu geopolitycznego.

Na podstawie badań empirycznych oraz wniosków płynących z przeprowadzonych wywiadów eksperckich zidentyfikowano kluczowe propozycje zmian w mechanizmach zapewnienia bezpieczeństwa w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, które mają na celu skuteczne przeciwdziałanie prognozowanym zagrożeniom ze strony Federacji Rosyjskiej w perspektywie lat 2025–2035.

W obliczu dynamicznych zmian w środowisku międzynarodowym oraz rosnących wyzwań dla bezpieczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej konieczne staje się wprowadzenie usprawnień w mechanizmach geopolitycznych, bezpieczeństwa zbiorowego oraz systemach przeciwdziałania zarówno zagrożeniom militarnym, jak i niemilitarnym.

W zakresie mechanizmów geopolitycznych kluczowe jest dostosowanie strategii państw regionu do zmieniających się realiów globalnej polityki. Europa Środkowo-Wschodnia powinna zwiększyć swoją autonomię strategiczną, wzmacniając współpracę regionalną w ramach inicjatyw wschodniej flanki NATO. Konieczne jest także budowanie większej spójności politycznej w Unii Europejskiej w kontekście bezpieczeństwa, co mogłoby obejmować rozwinięcie wspólnej polityki obronnej oraz ujednolicenie podejścia do zagrożeń ze strony aktorów zewnętrznych. Zwiększenie obecności wojskowej NATO i USA w regionie, przy jednoczesnym wzmacnianiu własnych zdolności obronnych przez państwa Europy Środkowo-Wschodniej, mogłyby stać się impulsem skuteczniejszego odstraszania potencjalnych agresorów.

Zmiany w funkcjonowaniu mechanizmów bezpieczeństwa zbiorowego powinny koncentrować się na pogłębieniu integracji wojskowej i operacyjnej w ramach NATO oraz Unii Europejskiej. Niezbędne jest usprawnienie procesu podejmowania decyzji w organizacjach międzynarodowych, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych, co mogłoby obejmować wprowadzenie mechanizmów szybszej reakcji i uproszczone procedury interwencyjne. Ważnym aspektem jest także zwiększenie współpracy w zakresie cyberbezpieczeństwa oraz wymiany informacji wywiadowczych, co umożliwiłoby skuteczniejsze wykrywanie i neutralizowanie zagrożeń. Państwa regionu powinny dążyć do harmonizacji systemów obronnych oraz większej interoperacyjności sił zbrojnych, co umożliwiłoby efektywniejsze działania w ramach sojuszniczych struktur.

Mechanizmy przeciwdziałania agresji militarnej powinny obejmować zarówno działania prewencyjne, jak i środki szybkiego reagowania. Kluczowe jest dalsze wzmacnianie zdolności obronnych poprzez modernizację sprzętu wojskowego oraz zwiększenie wydatków na obronność. Państwa Europy Środkowo-Wschodniej powinny dążyć do zwiększenia zdolności mobilizacyjnych swoich armii, a także intensyfikacji ćwiczeń wojskowych w ramach

NATO. W kontekście odstraszania potencjalnych agresorów konieczne jest także zwiększenie zdolności obrony powietrznej i przeciwrakietowej, co mogłoby obejmować większą integrację systemów obronnych poszczególnych państw oraz współpracę z partnerami strategicznymi spoza regionu.

W kontekście zagrożeń militarnych konieczne jest zwiększenie nakładów na modernizację sił zbrojnych oraz rozwój nowoczesnych technologii obronnych. Państwa Europy Środkowo-Wschodniej powinny również dążyć do zwiększenia interoperacyjności swoich sił zbrojnych, aby skutecznie współpracować w ramach szerszych struktur międzynarodowych. Zagrożenie użyciem broni nuklearnej przez Rosję stało się jednym z najistotniejszych elementów globalnego niepokoju po rozpoczęciu rosyjskiej agresji na Ukrainę w 2022 roku. Użycie broni nuklearnej, zarówno taktycznej, jak i strategicznej, stało się częścią retoryki Rosji w obliczu rosnącej presji ze strony Zachodu oraz w trakcie eskalacji konfliktu w Ukrainie. Rosja wielokrotnie podkreślała, że jest gotowa do użycia broni jądrowej w przypadku bezpośredniego zagrożenia swojej „egzystencji", jednak takie oświadczenia budzą poważne obawy o dalszą destabilizację międzynarodową.

W zakresie zagrożeń niemilitarnych kluczowe jest wzmocnienie odporności państw regionu na różnorodne formy destabilizacji, takie jak cyberataki, dezinformacja, wpływy polityczne i ekonomiczne oraz kryzysy energetyczne. W obszarze cyberbezpieczeństwa niezbędne jest zwiększenie nakładów na rozwój zaawansowanych systemów ochrony infrastruktury krytycznej oraz utworzenie wyspecjalizowanych jednostek zdolnych do przeciwdziałania zagrożeniom w cyberprzestrzeni. W walce z dezinformacją konieczne jest rozwinięcie mechanizmów monitorowania przestrzeni informacyjnej oraz edukacja społeczeństwa w zakresie rozpoznawania manipulacji. Państwa regionu powinny także dążyć do zwiększenia swojej niezależności energetycznej poprzez dywersyfikację źródeł energii oraz rozwój odnawialnych technologii, co ograniczyłoby wpływ polityczny państw trzecich. Kluczowe jest również wzmocnienie współpracy w zakresie ochrony granic i przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym, jak np. nielegalna migracja organizowana w celach destabilizacyjnych.

Na podstawie przeprowadzonych badań wykazano, że subregiony szczególnie narażone na zagrożenia, takie jak państwa bałtyckie, Polska czy Ukraina, wymagają dodatkowych działań wzmacniających zdolności odstraszania i reagowania na zagrożenia militarne oraz działania hybrydowe poniżej progu wojny. NATO, Unia Europejska oraz inne podmioty międzynarodowe powinny koncentrować się na wdrożeniu mechanizmów wczesnego ostrzegania, organizowaniu wspólnych ćwiczeń wojskowych, współdzieleniu

danych wywiadowczych oraz budowie infrastruktury obronnej w najbardziej zagrożonych państwach. Efektywność tych działań można ocenić poprzez analizę zmniejszenia liczby incydentów hybrydowych, wzrost zdolności obronnych państw regionu oraz reakcji Rosji na wzmacnianie obronności Europy Środkowo-Wschodniej.

Podsumowując, rezultatem przeprowadzonych badań jest opracowanie propozycji zintegrowanych mechanizmów przeciwdziałania zagrożeniom systemowym w Europie Środkowo-Wschodniej w perspektywie lat 2025–2035, generowanym przez długofalową, wielopoziomową politykę destabilizacyjną Federacji Rosyjskiej. Zaproponowane rozwiązania stanowią odpowiedź na zidentyfikowaną lukę badawczą w zakresie skuteczności istniejących narzędzi bezpieczeństwa, adaptacyjności instytucji międzynarodowych oraz braku całościowego podejścia do budowania odporności strategicznej państw regionu.

Tym samym przeprowadzone badania przyczyniły się do rozwoju dyscypliny naukowej nauki o bezpieczeństwie poprzez:

1. Opracowanie katalogu mechanizmów bezpieczeństwa zbiorowego Europy Środkowo-Wschodniej.

W ramach monografii zaproponowano usystematyzowany zestaw mechanizmów bezpieczeństwa, uwzględniający specyfikę zagrożeń hybrydowych i asymetrycznych w regionie:

- **mechanizmy odstraszania wielowymiarowego: obejmujące nie tylko stałą obecność wojskową NATO w regionie (Enhanced Forward Presence), lecz także rozbudowę zdolności szybkiego reagowania, rozlokowanie infrastruktury o podwójnym przeznaczeniu oraz rozwój narzędzi odstraszania informacyjnego i psychologicznego (kampanie strategicznej komunikacji),**
- **mechanizmy odporności społecznej i informacyjnej: w tym budowa narodowych systemów wczesnego ostrzegania przed dezinformacją, tworzenie ponadnarodowych centrów analitycznych (np. w ramach NATO StratCom COE), wzmacnianie kompetencji medialnych obywateli i edukacja w zakresie rozpoznawania operacji psychologicznych,**
- **mechanizmy cyberbezpieczeństwa: integrujące działania narodowych i regionalnych zespołów CERT, rozwój wspólnych procedur reagowania (np. ćwiczenia NATO Cyber Coalition), harmonizację standardów ochrony infrastruktury IT oraz budowę wspólnych laboratoriów reagowania (np. CERT UE-NATO),**
- **mechanizmy ochrony infrastruktury krytycznej: obejmujące strategie dywersyfikacji dostaw (projekty Balticconnector, GIPL), tworzenie systemów fizyczno-cyfrowej ochrony**

sieci przesyłowych, a także rozwój planów ciągłości działania dla kluczowych węzłów logistycznych,

- **mechanizmy analizy ryzyka i zarządzania strategicznego: wdrożenie map ryzyk, indeksów podatności strategicznej, scenariuszy destabilizacji oraz adaptacyjnych planów odpowiedzi – zarówno w ramach inicjatyw regionalnych (np. Trójmorze, B9), jak i w strukturach UE i NATO,**
- **mechanizmy współpracy regionalnej: propozycja utworzenia Wspólnej Przestrzeni Odporności Regionalnej, synchronizacji polityk obronnych oraz wzmocnienia wspólnych zdolności do odpowiedzi kryzysowych.**

2. Klasyfikacja subregionów geostrategicznego ryzyka.

W pracy zaproponowano empiryczną typologię subregionów według poziomu narażenia na działania destabilizacyjne:

- **państwa frontowe (Polska, Litwa, Łotwa, Estonia, Ukraina): charakteryzujące się bezpośrednim ryzykiem agresji militarnej i presji polityczno-informacyjnej,**
- **strefy przeciążenia strategicznego: obszary, które ze względu na skumulowane formy oddziaływania zewnętrznego tracą zdolność autonomicznego reagowania (Białoruś).**

3. Rozszerzenie teorii bezpieczeństwa regionalnego.

- **adaptację istniejących modeli bezpieczeństwa do warunków konfliktu poniżej progu wojny,**
- **ujęcie zagrożeń hybrydowych jako zjawisk interdyscyplinarnych (łączących geopolitykę, komunikację strategiczną i teorię stosunków międzynarodowych),**
- **uwzględnienie wpływu operacji informacyjnych i presji ekonomicznej na odporność systemową państw regionu.**

4. Zaprojektowanie modelu odporności strategicznej regionu.

Model ten integruje:

- **komponenty polityczne: zdolność instytucji do przeciwdziałania ingerencjom zewnętrznym, przejrzystość życia publicznego, przejrzyste mechanizmy decyzyjne,**
- **komponenty infrastrukturalne: zabezpieczenie infrastruktury krytycznej przed sabotażem, blackoutem, atakiem fizycznym lub cybernetycznym,**
- **komponenty informacyjne: ochrona przestrzeni informacyjnej, kontrola nad strategicznymi mediami, rozwój odporności społecznej na manipulacje,**

Model przewiduje także komponenty odstraszania asymetrycznego (np. odpowiedzi niekinetyczne, działania kontrwywiadowcze) oraz adaptacyjnego reagowania

kryzysowego, pozwalające państwom reagować szybko i elastycznie na różne typy zagrożeń.

5. Sformułowanie rekomendacji strategicznych o wysokim poziomie użyteczności
Wśród opracowanych rekomendacji znalazły się:

- **redefinicja misji eFP – zwiększenie elastyczności i mobilności sił sojuszniczych,**
- **wspólna platforma NATO–UE ds. przeciwdziałania dezinformacji – stała wymiana danych i harmonizacja odpowiedzi,**
- **budowa Wspólnej Przestrzeni Odporności Regionalnej – regionalna inicjatywa obejmująca działania obronne, informacyjne i infrastrukturalne,**
- **zastosowanie narzędzi soft power – w tym wsparcie dla niezależnych mediów, edukacja strategiczna, dyplomacja obywatelska.**

Dodatkowo, zaproponowano mierniki skuteczności działań, takie jak:

- **czas reakcji instytucji państwowych na incydenty hybrydowe,**
- **indeks podatności strategicznej,**
- **liczba incydentów zidentyfikowanych i zneutralizowanych w danym okresie.**

Podsumowując, wobec złożonego i wielowymiarowego charakteru zagrożeń w Europie Środkowo-Wschodniej – intensyfikujących się szczególnie po 2014 roku i przybierających formy poniżej progu wojny – konieczne stało się opracowanie strategicznych, zintegrowanych mechanizmów reagowania. Obejmują one zarówno identyfikację oraz klasyfikację zagrożeń, jak i projektowanie rozwiązań mających na celu ograniczenie ich skutków w wymiarze narodowym i ponadnarodowym. Reakcje te muszą uwzględniać nie tylko tradycyjne zagrożenia militarne, lecz także presję informacyjną, cyberataki, destabilizację wewnętrzną oraz inne formy działań hybrydowych stosowanych przez aktorów państwowych – w szczególności Federację Rosyjską.

Rezultaty badań przedstawionych w niniejszej monografii stanowią próbę odpowiedzi na to złożone wyzwanie oraz wypełniają istniejącą lukę poznawczą w zakresie teorii i praktyki bezpieczeństwa regionalnego. Szczególny nacisk położono na konceptualizację odporności strategicznej, rozumianej jako zdolność systemów politycznych, instytucjonalnych, społecznych i infrastrukturalnych do przetrwania, adaptacji i skutecznego reagowania na długofalową presję destabilizacyjną.

Monografią autorską, która poświęcona została tematyce zagrożeń kreowanych przez Federację Rosyjską dla bezpieczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej jest opublikowana rozprawa doktorska pt. *Zagrożenia kreowane przez Federację Rosyjską i ich*

***konsekwencje dla bezpieczeństwa państw Europy Środkowo-Wschodniej*, Difin, Warszawa 2023, ISBN: 978-83-8270-214-9 (recenzent wydawniczy: prof. dr hab. Jarosław Wołejszo).**

W monografii przedstawiono rezultaty badań naukowych, w wyniku których za kluczowe uznano zagrożenia o charakterze militarnym, politycznym, ekonomicznym, informacyjnym, cybernetycznym, wobec infrastruktury krytycznej oraz hybrydowe. Ich klasyfikacja wynika nie tylko z analizy obecnego środowiska bezpieczeństwa, lecz także z geopolitycznej specyfiki regionu, w którym szczególne znaczenie odgrywa polityka Federacji Rosyjskiej po 1991 roku. Jej ocena dowodzi, że mimo formalnego zakończenia zimnej wojny Moskwa konsekwentnie realizuje strategię ekspansji i destabilizacji. Potwierdzają to m.in. wojny w Czeczenii, interwencja w Gruzji, aneksja Krymu, konflikt na Donbasie oraz pełnoskalowa inwazja na Ukrainę rozpoczęta w 2022 roku.

Zagrożenia ze strony Rosji do 2022 roku przybierały głównie formę działań nieregularnych i asynchronicznych. Często mieściły się poniżej progu otwartej wojny i wpisywały się w logikę wojny hybrydowej. Tego rodzaju aktywność przejawiała się m.in. w zastraszaniu, nakładaniu embarg, prowadzeniu negocjacji z pozycji siły, działaniach wywrotowych, zamachach na osoby publiczne, prowokacjach granicznych oraz kampaniach dezinformacyjnych. Przykładami tego typu aktywności były rosyjskie embargo na produkty z Unii Europejskiej w odpowiedzi na sankcje za aneksję Krymu, ingerencje w procesy polityczne w Białorusi, działania dywersyjne w Donbasie czy próby fizycznej eliminacji przeciwników politycznych (Aleksandr Litwinienko, Siergiej Skripal, Aleksiej Nawalny).

Po 2022 roku zagrożenia militarne ze strony Federacji Rosyjskiej przybrały charakter kinetyczny, obejmując otwarte użycie sił zbrojnych w formie pełnoskalowej inwazji na terytorium suwerennego państwa – Ukrainy. Tym samym nastąpiło przekroczenie progu wojny w klasycznym rozumieniu prawa międzynarodowego, co oznacza, że Rosja zrezygnowała z dotychczasowej strategii działań poniżej progu wojny na rzecz konwencjonalnej agresji. Nowy etap rosyjskiej aktywności militarnej charakteryzuje się zmasowanymi operacjami lądowymi, powietrznymi i rakietowymi, zintegrowanym wykorzystaniem artylerii, wojsk pancernych i sił powietrznych, a także blokadą morska. Obserwuje się również mobilizację rezerw, przekształcenie rosyjskiej gospodarki w model wojenny oraz intensyfikację działań zbrojnych na długim odcinku frontu. Jednocześnie Federacja Rosyjska kontynuuje stosowanie elementów wojny hybrydowej jako uzupełnienia konwencjonalnych operacji, co skutkuje nałożeniem się klasycznych i nowoczesnych form prowadzenia konfliktu.

W wymiarze politycznym Federacja Rosyjska dąży do utrwalania wpływów poprzez wspieranie lub tworzenie prorosyjskich reżimów w państwach o istotnym znaczeniu

geostrategicznym, takich jak Białoruś, Mołdawia, Ukraina oraz kraje Kaukazu Południowego. Szczególnie niepokojący pozostaje przypadek Białorusi, gdzie Moskwa konsekwentnie integruje struktury wojskowe i wywiadowcze z Mińskiem, budując wspólną przestrzeń operacyjną. Z kolei na Kaukazie Południowym Rosja wykorzystuje tzw. zamrożone konflikty i wspiera tendencje separatystyczne, co prowadzi do destabilizacji regionu i utrudnia jego integrację z instytucjami świata zachodniego.

W obszarze zagrożeń informacyjnych Federacja Rosyjska prowadzi zorganizowaną i długofalową wojnę informacyjną, której celem jest sianie dezinformacji, polaryzacja społeczeństw oraz delegitymizacja instytucji państwowych. Jednym z przykładów takich działań była kampania towarzysząca aneksji Krymu, w której rosyjskie media usiłowały przekonać opinię publiczną o rzekomej legalności i oddolnym charakterze działań Kremla. Operacje dezinformacyjne są wspierane przez setki portali internetowych, blogów i kont w mediach społecznościowych, które – choć sprawiają wrażenie niezależnych źródeł – w rzeczywistości funkcjonują jako narzędzia rosyjskiego wpływu. Głównym celem tych operacji jest podważenie zaufania społecznego do instytucji Unii Europejskiej, NATO oraz władz państw narodowych, a tym samym osłabienie ich legitymacji i zdolności do reagowania na kryzysy.

Cyberprzestrzeń stanowi kolejny newralgiczny obszar działań Federacji Rosyjskiej. Rosja regularnie przeprowadza cyberataki na infrastrukturę krytyczną państw Europy Środkowo-Wschodniej, w tym na systemy bankowe, energetyczne, telekomunikacyjne oraz instytucje rządowe. Działania te mają na celu zarówno gromadzenie informacji, jak i wywołanie chaosu i paraliżu w funkcjonowaniu państw. Cyberataki uzupełniane są przez operacje psychologiczne i informacyjne, co czyni je szczególnie niebezpiecznym narzędziem w rękach państwa-agresora.

Ekspansywna polityka Federacji Rosyjskiej została zidentyfikowana jako istotne zagrożenie dla infrastruktury krytycznej państw Europy Środkowo-Wschodniej. Działania te obejmują m.in. cyberataki na systemy teleinformatyczne, próby zakłócania funkcjonowania instytucji publicznych, sabotaż infrastruktury transportowej oraz ingerencję w systemy łączności i bezpieczeństwa. W przeszłości dochodziło do incydentów wymierzonych w administrację rządową, sieci kolejowe czy systemy komunikacji, co potwierdza rosnącą skalę i złożoność zagrożeń. Instrumentalizacja takich działań w ramach szerszej strategii destabilizacji regionu świadczy o wykorzystywaniu infrastruktury krytycznej jako pola rywalizacji geopolitycznej. W związku z tym zidentyfikowano realne ryzyko eskalacji presji,

której celem jest osłabienie odporności państw regionu i podważenie ich stabilności instytucjonalnej.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stwierdzono, że zagrożenia generowane przez Federację Rosyjską wobec państw Europy Środkowo-Wschodniej stanowią istotny i wciąż niewystarczająco rozpoznany obszar badawczy, wymagający pogłębionej refleksji naukowej oraz systematycznych badań w kontekście bezpieczeństwa regionalnego. Ustalono istnienie znaczącej luki badawczej dotyczącej uporządkowania i kompleksowego ujęcia tych zagrożeń.

Określono potrzebę wieloaspektowego podejścia, uwzględniającego różnorodne wymiary oddziaływań ze strony Federacji Rosyjskiej. Niezbędne jest objęcie badaniami wszystkich kluczowych komponentów poruszanych w monografii: militarnych, politycznych, ekonomicznych, informacyjnych, cybernetycznych oraz związanych z infrastrukturą krytyczną.

Braki w stanie wiedzy odnoszą się również do przewidywania możliwych scenariuszy rozwoju sytuacji w regionie oraz potencjalnych konsekwencji tych zagrożeń w perspektywie długofalowej. Utrudnia to formułowanie trafnych ocen dotyczących przyszłego kształtu bezpieczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej, co tym bardziej uzasadnia konieczność dalszych pogłębionych badań w tym obszarze.

Zidentyfikowana luka w wiedzy dotyczy:

1. Braku systematycznego ujęcia zagrożeń dla bezpieczeństwa regionalnego Europy Środkowo-Wschodniej.

2. Niedostatecznego rozpoznania długofalowych konsekwencji działań destabilizacyjnych ze strony Federacji Rosyjskiej.

3. Ograniczonej wiedzy na temat wpływu konkretnych incydentów (takich jak aneksja Krymu czy inwazja z 2022 roku) na bezpieczeństwo regionalne.

4. Niewystarczającej refleksji nad skutecznością mechanizmów odpowiedzi na zagrożenia.

5. Braku kompleksowych opracowań scenariuszy rozwoju sytuacji w perspektywie nadchodzącej dekady.

Zamiarem badawczym autorki było określenie kierunków ewolucji zagrożeń Federacji Rosyjskiej kreowanych dla bezpieczeństwa państw Europy Środkowo-Wschodniej, identyfikacja ich konsekwencji oraz sformułowanie rekomendacji dla bezpieczeństwa państw Europy Środkowo-Wschodniej w perspektywie kolejnej dekady.

Za przedmiot badań uznano zagrożenia kreowane przez Federację Rosyjską dla bezpieczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej.

Główny problem badawczy sformułowany został w postaci pytania: Jakie zagrożenia kreuje Federacja Rosyjska, czym się one charakteryzują i jakie są ich konsekwencje dla bezpieczeństwa państw Europy Środkowo-Wschodniej?

Prowadzenie badań naukowych w oparciu o tak przedstawiony problem badawczy wymagało podjęcia teoretyczno-empirycznej eksploracji następujących problemów szczegółowych, wyrażonych pytaniami:

1. Jakie są teoretyczne podstawy zagrożeń dla bezpieczeństwa międzynarodowego?
2. Jaka jest geneza i ewolucja rosyjskich zagrożeń dla bezpieczeństwa państw Europy Środkowo-Wschodniej?
3. Jakie działania podejmowane przez Federację Rosyjską w wymiarze międzynarodowym stanowią zagrożenia dla państw Europy Środkowo--Wschodniej?
4. Jaka jest prognoza zagrożeń kreowanych przez Federację Rosyjską oraz ich konsekwencji dla bezpieczeństwa państw Europy Środkowo-Wschodniej?

Tak sformułowane pytania umożliwiały sprecyzowanie oraz ukierunkowanie dalszych badań.

Zgodnie ze wskazanymi problemami badawczymi celem dysertacji była identyfikacja i charakterystyka zagrożeń kreowanych przez Federację Rosyjską oraz ocena ich konsekwencji dla bezpieczeństwa państw Europy Środkowo-Wschodniej.

Główną hipotezę badawczą sformułowano następująco: przypuszcza się, że konfrontacyjne działania podejmowane przez Federację Rosyjską zagrażają bezpieczeństwu państw Europy Środkowo-Wschodniej. Przypuszcza się, że zagrożenia dla bezpieczeństwa międzynarodowego wynikają z kompleksowego użycia militarnych i niemilitarnych instrumentów oddziaływania. Przypuszcza się, że źródłem zagrożeń, które kreuje Federacja Rosyjska dla bezpieczeństwa państw Europy Środkowo-Wschodniej był rosyjski imperializm. Przypuszcza się, że zagrożenia na przestrzeni wieków podlegały ewolucji, stosownie do celów politycznych Rosji. Przypuszcza się, że współcześnie Federacja Rosyjska stosuje wobec państw Europy Środkowo-Wschodniej instrumenty militarnego i niemilitarnego oddziaływania w ramach realizacji koncepcji wojny hybrydowej. Przypuszcza się, że Federacja Rosyjska w perspektywie najbliższej dekady będzie dążyła do uzyskania wpływów na państwa Europy Środkowo-Wschodniej poprzez zastosowanie agresji poniżej progu otwartej wojny i otwartej agresji o celach ograniczonych.

W celu rozwiązania głównego problemu badawczego oraz problemów szczegółowych wykorzystano teoretyczne i empiryczne metody badawcze. Zastosowano

następujące teoretyczne metody badawcze: abstrahowanie, analizę, krytyczną analizę piśmiennictwa, metodę historyczną, syntezę, prognozowanie, uogólnienie, wnioskowanie.

W ramach metod empirycznych zastosowano sondaż diagnostyczny, technikę ankiety przy użyciu narzędzia badawczego, jakim jest kwestionariusz ankiety i wywiad ekspercki. Zastosowano narzędzia badawcze w postaci kwestionariusza ankiety i kwestionariusza wywiadu.

Potwierdzono, że Federacja Rosyjska konsekwentnie dąży do destabilizacji państw sąsiednich poprzez wykorzystanie różnorodnych instrumentów wpływu. W szczególności dotyczy to obszaru postsowieckiego, który wciąż uznawany jest przez Kreml za strefę wpływów strategicznych. Działania te mają na celu osłabienie więzi tych państw z Zachodem, zablokowanie ich integracji z NATO i Unią Europejską, a także przywrócenie ich zależności politycznej i gospodarczej od Rosji. Badania wykazały, że w tym celu Rosja posługuje się szeregiem narzędzi, w tym presją surowcową, agresją energetyczną, kampaniami dezinformacyjnymi, a także wykorzystaniem mniejszości narodowych i religijnych do destabilizacji wewnętrznej.

Rezultaty przeprowadzonych badań dowodzą, że zagrożenia dla bezpieczeństwa państw Europy Środkowo-Wschodniej, generowane przez Federację Rosyjską, mają charakter systemowy, długofalowy i wielowymiarowy.

Zidentyfikowano również, że rosyjskie dokumenty strategiczne, takie jak doktryna militarna, strategia bezpieczeństwa narodowego czy doktryna polityki zagranicznej, sankcjonują użycie siły i środków destabilizacyjnych w celu ochrony interesów Federacji Rosyjskiej.

W rezultacie prowadzonych badań ustalono, że konsekwencje zagrożeń kreowanych przez Federację Rosyjską dla regionu Europy Środkowo-Wschodniej materializują się w wielu sferach. W sferze militarnej obejmują one m.in. koncentrację wojsk przy granicach NATO, prowadzenie niejawnych działań zbrojnych oraz wspieranie separatystów. W sferze politycznej polegają na podważaniu zaufania do instytucji demokratycznych, wspieraniu ugrupowań populistycznych i ekstremistycznych oraz ingerowaniu w wybory. W obszarze informacyjnym zagrożenia obejmują dezinformację, propagandę, manipulację w mediach społecznościowych i próby wpływania na narrację historyczną. W sferze cybernetycznej odnotowano liczne przypadki ataków na infrastrukturę informatyczną, instytucje rządowe, banki i media. W sferze gospodarczej zagrożenia wyrażają się m.in. w presji surowcowej, wstrzymywaniu dostaw gazu i ropy, stosowaniu embarga czy spekulacjach cenowych. W zakresie infrastruktury krytycznej

zagrożenia dotyczą potencjalnych ataków na sieci energetyczne, systemy telekomunikacyjne i transportowe, wodociągi oraz obiekty strategiczne.

Badania potwierdzają, że wojna informacyjna jest stosowana w sposób ciągły i skoordynowany, a jej celem jest kształtowanie percepcji społeczeństw, pogłębianie podziałów politycznych i społecznych oraz delegitymizowanie instytucji. Federacja Rosyjska wykorzystuje zarówno tradycyjne media, jak i platformy cyfrowe, w tym media społecznościowe, w celu rozpowszechniania spreparowanych treści. Skutkiem tego jest obniżenie zaufania obywateli do mediów, administracji oraz partnerów międzynarodowych, co znacząco osłabia zdolność państw do podejmowania skoordynowanych działań obronnych.

Badania potwierdzają, że infrastruktura krytyczna państw Europy Środkowo-Wschodniej stanowi cel systemowych i zróżnicowanych działań destabilizacyjnych ze strony Federacji Rosyjskiej. Obejmują one zarówno fizyczne zagrożenia, takie jak sabotaż energetyczny i zakłócenia logistyczne, jak i działania w cyberprzestrzeni, m.in. ataki na sieci przesyłowe, systemy zarządzania ruchem oraz infrastrukturę telekomunikacyjną. Skutkiem tych działań jest zwiększenie podatności państw na paraliż funkcji strategicznych oraz ograniczenie ich zdolności do reagowania kryzysowego w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa narodowego i regionalnego.

W badaniach wykazano, że jednym z głównych mechanizmów wykorzystywanych przez Federację Rosyjską wobec państw regionu jest wojna hybrydowa, w której stosowane są zarówno środki militarne, jak i niemilitarne. Działania te prowadzone są poniżej progu wojny, co znacząco utrudnia ich wykrycie oraz adekwatną reakcję ze strony państw zaatakowanych. W ramach wojny hybrydowej stosowane są m.in. cyberataki, dezinformacja, manipulacja społeczna, wywieranie presji energetycznej, infiltracja struktur politycznych oraz organizowanie zamieszek i prowokacji granicznych.

W wyniku badań ustalono, że działania Federacji Rosyjskiej prowadzą do erozji systemu bezpieczeństwa zbiorowego, podważania zasad prawa międzynarodowego i pogłębiania napięć w relacjach Wschód–Zachód. Wskazano również, że nieadekwatna reakcja wspólnoty międzynarodowej na działania rosyjskie może prowadzić do dalszej eskalacji konfliktów regionalnych oraz trwałego osłabienia mechanizmów bezpieczeństwa zbiorowego.

Podsumowując, rezultaty badań omówione w monografii stanowią wkład w rozwój nauk o bezpieczeństwie, traktując zagrożenia jako stałe składniki polityki destabilizacji, a nie jako incydentalne zjawiska. Opracowanie proponuje typologie zagrożeń dla regionu Europy Środkowo-Wschodniej oraz formułuje rekomendacje możliwe do zastosowania przez podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo na poziomie krajowym i międzynarodowym.

Wyniki badań przedstawione w niniejszej monografii stanowią oryginalny wkład do rozwoju dyscypliny nauki o bezpieczeństwie poprzez:

1. Wypracowanie nowej typologii zagrożeń generowanych przez Federację Rosyjską wobec państw Europy Środkowo-Wschodniej.

Opracowano kompleksowy model systematyzujący zagrożenia zidentyfikowane w latach 2014–2022, uwzględniający:

- **działania militarne (zarówno konwencjonalne, jak i poniżej progu wojny),**
- **presję polityczną (w tym naruszanie suwerenności państw),**
- **operacje informacyjne (dezinformację, propagandę, działania psychologiczne),**
- **aktywność w cyberprzestrzeni (atakowanie infrastruktury teleinformatycznej, sabotaż cyfrowy),**
- **działania wymierzone w infrastrukturę krytyczną (transport, łączność, usługi publiczne),**
- **strategię oddziaływań hybrydowych jako mechanizm integrujący powyższe komponenty.**

2. Zidentyfikowanie katalogu środków wpływu stosowanych przez Federację Rosyjską.

Przedstawiono uporządkowany zestaw instrumentów oddziaływania, klasyfikując je jako:

- **jawne i niejawne (np. wsparcie partii prorosyjskich, działania wywiadowcze),**
- **konwencjonalne i nieregularne (np. użycie „zielonych ludzików", operacje wywrotowe),**
- **bezpośrednie i pośrednie (np. presja społeczna, destabilizacja porządku wewnętrznego).**

W ten sposób uzupełniono istniejącą lukę w literaturze przedmiotu sprzed 2014 roku, w której tego typu działania były opisywane fragmentarycznie.

3. Opracowanie modelu odporności państw Europy Środkowo-Wschodniej na zagrożenia hybrydowe.

Na podstawie badań empirycznych i przeglądu literatury zaproponowano model odporności systemowej, który obejmuje:

- **zdolność struktur politycznych do przeciwdziałania ingerencjom zewnętrznym,**
- **mechanizmy wzmacniania odporności społecznej wobec dezinformacji,**
- **zabezpieczenia infrastruktury krytycznej przed działaniami w cyberprzestrzeni,**

- **instrumenty przeciwdziałania presji asymetrycznej, w tym presji ekonomicznej i społecznej.**

4. Sformułowanie rekomendacji strategicznych dla instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo regionalne.

Zaproponowano konkretne kierunki działań dla instytucji krajowych i międzynarodowych (w tym UE i NATO), m.in.:

- **redefinicję roli wschodniej flanki NATO poprzez zwiększenie gotowości bojowej,**
- **powołanie platformy koordynującej działania wobec zagrożeń informacyjnych i hybrydowych,**
- **wdrożenie zintegrowanych mechanizmów reagowania kryzysowego opartych na wskaźnikach wrażliwości i odporności państw członkowskich.**

Wobec zagrożeń generowanych przez Kreml dla bezpieczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej konieczne jest sformułowanie strategicznych, zintegrowanych rekomendacji odnoszących się zarówno do identyfikacji zagrożeń, jak i minimalizacji ich konsekwencji zarówno w wymiarze narodowym, jak i ponadnarodowym. Badania przedstawione w niniejszej monografii stanowią próbę odpowiedzi na to wyzwanie oraz uzupełnienia luki poznawczej dotyczącej teorii i praktyki reagowania na zagrożenia kreowane przez Federację Rosyjską dla Europy Środkowo-Wschodniej.

Uogólniając, wobec nasilających się i zróżnicowanych zagrożeń generowanych przez Federację Rosyjską wobec państw Europy Środkowo-Wschodniej, niezbędne jest sformułowanie strategicznych, zintegrowanych rekomendacji, które obejmują zarówno procesy identyfikacji zagrożeń, jak i działania zmierzające do minimalizacji ich konsekwencji – zarówno na poziomie narodowym, jak i ponadnarodowym. Charakter współczesnych wyzwań bezpieczeństwa, oparty na metodach hybrydowych, asymetrycznych oraz działaniach poniżej progu wojny, wymaga nowego podejścia – łączącego aspekty militarne, polityczne, informacyjne, infrastrukturalne i społeczne. Badania przedstawione w niniejszej monografii stanowią próbę odpowiedzi na to złożone wyzwanie, a zarazem wnoszą oryginalny wkład do nauki o bezpieczeństwie. Uzupełniają lukę poznawczą w obszarze teorii i praktyki reagowania na zagrożenia systemowe kreowane przez Rosję, poprzez zaproponowanie spójnych modeli odporności strategicznej, klasyfikacji subregionów ryzyka, wielowymiarowych mechanizmów bezpieczeństwa zbiorowego oraz praktycznych rekomendacji dla struktur krajowych i międzynarodowych. Podejście to nie tylko wzbogaca dorobek teoretyczny dyscypliny, lecz

również dostarcza narzędzi możliwych do adaptacji w ramach polityk bezpieczeństwa państw regionu i instytucji takich jak NATO, UE czy regionalne formaty współpracy.

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż w jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

1. Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach. Filia w Piotrkowie Trybunalskim (od 2023 r. Akademia Piotrkowska).

Aktywność naukową w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach. Filia w Piotrkowie Trybunalskim w ramach zatrudnienia na etacie adiunkta badawczo-dydaktycznego realizowałam od semestru zimowego roku akademickiego 2019/2020 w Katedrze Nauk o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Filii w Piotrkowie Trybunalskim. W związku z usamodzielnieniem się uczelni, od semestru zimowego 2023/2024 jestem zatrudniona w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie Akademii Piotrkowskie w charakterze adiunkta badawczo-dydaktycznego.

W ramach aktywności naukowej realizuję badania, których rezultatem są m.in. liczne publikacje naukowe. Dorobek publikacyjny obejmuje łącznie 69 prac, w tym: 5 monografii, 13 publikacji naukowych pod redakcją, 19 rozdziałów w monografiach oraz 31 artykułów opublikowanych w czasopismach naukowych.

Aktywność naukowa znajdująca odzwierciedlenie w opublikowanych pracach, koncentrują się wokół trzech głównych obszarów tematycznych. Pierwszym z nich są kwestie związane z bezpieczeństwem międzynarodowym rozpatrywanym przez pryzmat zdolności państw Europy Środkowo-Wschodniej wzmacniania odporności w zmieniającym się środowisku geopolitycznym.

Prowadzone badania koncentrują się na znaczeniu strategicznym regionu w architekturze bezpieczeństwa euroatlantyckiego, sposobach wzmacniania zdolności reagowania w sytuacjach kryzysowych oraz mechanizmach budowy odporności instytucjonalnej, operacyjnej i społecznej. Uwzględniono również wpływ geopolitycznego położenia Europy Środkowo-Wschodniej na kierunki polityki obronnej, decyzje strategiczne oraz rozwój struktur bezpieczeństwa.

Szczególną uwagę poświęcono roli współpracy subregionalnej w ramach formatów takich jak Grupa Wyszehradzka, Dziewiątka Bukaresztańska i Inicjatywa Trójmorza. Oceniono ich znaczenie jako platform wzmacniających spójność strategiczną oraz zdolność państw członkowskich do wspólnego reagowania na wyzwania. W publikacjach poruszono także

działalność NATO i Unii Europejskiej w regionie, ze szczególnym uwzględnieniem mechanizmów wspierających interoperacyjność, rozwój polityki obronnej i zdolność adaptacji do nowych warunków bezpieczeństwa.

Konflikt rosyjsko-ukraiński został potraktowany jako czynnik redefiniujący priorytety strategiczne w regionie. Zidentyfikowano zmiany w podejściu do odstraszania, intensyfikację współpracy wojskowej oraz umacnianie scenariuszowego planowania strategicznego. Państwa regionu przestają być jedynie odbiorcami bezpieczeństwa i aktywnie uczestniczą w jego kształtowaniu, rozwijając zdolności obronne, reformując doktryny narodowe i wzmacniając społeczną odporność wobec zagrożeń zewnętrznych.

Wnioski z tego obszaru badań potwierdzają potrzebę kompleksowego podejścia do bezpieczeństwa regionalnego, uwzględniającego synergię działań państw narodowych i organizacji międzynarodowych, rozwój zdolności reagowania w warunkach kryzysowych oraz budowanie odporności jako podstawy długofalowej strategii bezpieczeństwa w Europie Środkowo-Wschodniej. Zagadnienia te nabierają szczególnego znaczenia w kontekście postępującej erozji porządku międzynarodowego i zmiany układu sił na świecie. W centrum dalszych badań pozostaje kwestia konsolidacji działań regionalnych i tworzenia elastycznych mechanizmów odpowiedzi na niestandardowe wyzwania. Obserwowana dynamika procesów geopolitycznych wskazuje na konieczność ciągłego doskonalenia strategii bezpieczeństwa, uwzględniających zarówno czynniki wojskowe, jak i pozawojskowe.

Tematyka bezpieczeństwa międzynarodowego omówiona została w następujących publikacjach: A. Rogozińska, *Concepts of the regionalization of Central Eastern Europe as a response to the threats posed by Russian Federation. Casus of the Visegrad Group*, [w:] *Security and Russian Threats*, red. M. Banasik, P. Gawliczek, A. Rogozińska, Piotrków Trybunalski 2019, s. 105–124, ISBN. 978-83-7133-795-6, A. Rogozińska, *Dziewiątka Bukaresztańska i Idea Trójmorza jako inicjatywy wzmacniające bezpieczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej*, [w:] *Polityka Federacji Rosyjskiej i jej konsekwencje dla bezpieczeństwa międzynarodowego*, red. M. Banasik, Difin, Warszawa 2019, s. 313–322, ISBN: 978-83-8085-930-2, A. Rogozińska, *Rola NATO w kształtowaniu systemu bezpieczeństwa Europy Wschodniej*, „Przegląd Geopolityczny", 2020, nr 31, s. 113–126, ISSN: 2080-8836, A. Rogozińska, *Rola organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa regionalnego na przekładzie państw Europy Środkowo-Wschodniej*, „Polityka i Bezpieczeństwo", 2023, nr 1, s. 7–24, ISSN: 2082-9159.

Drugi obszar moich badań naukowych dotyczy współczesnych zagrożeń dla bezpieczeństwa międzynarodowego, obejmujących zarówno działania zbrojne, jak i środki

oddziaływania poniżej progu wojny. Współczesne środowisko bezpieczeństwa charakteryzuje się narastającą złożonością i niejednoznacznością, w którym tradycyjne konflikty ustępują miejsca formom rywalizacji opartym na presji politycznej, informacyjnej, ekonomicznej oraz psychologicznej. Zagrożenia te, często trudne do jednoznacznego sklasyfikowania, wpływają realnie na stabilność ładu międzynarodowego.

W centrum zainteresowania znajduje się szerokie spektrum zjawisk: od klasycznych form użycia siły, takich jak agresja zbrojna, okupacja czy groźba interwencji, po działania prowadzone w nowych przestrzeniach operacyjnych – cyberprzestrzeni czy przestrzeni kosmicznej. Istotne miejsce zajmują zagrożenia asymetryczne, nieregularne i hybrydowe, w których środki militarne są łączone z oddziaływaniem politycznym, informacyjnym czy gospodarczym, w ramach zintegrowanych kampanii destabilizacyjnych.

Uwzględniane są również zagrożenia niemilitarne, takie jak cyberataki na infrastrukturę krytyczną, operacje dezinformacyjne, presja energetyczna, próby osłabienia spójności społecznej, czy wpływanie na instytucje demokratyczne. Wspólną cechą tych działań jest ich etapowy, elastyczny charakter, który nie przekracza progu otwartego konfliktu, ale prowadzi do systematycznego osłabiania państwa.

Szczególną uwagę zwracam na strategie wykorzystywane przez państwa autorytarne – zwłaszcza Federację Rosyjską – które w sposób długofalowy i skoordynowany stosują narzędzia nacisku i destabilizacji jako element polityki zagranicznej. Takie działania stanowią wyzwanie dla istniejących systemów bezpieczeństwa, wymagając nowego podejścia do definiowania zagrożeń i reagowania na nie.

Wnioski płynące z tego obszaru pracy naukowej potwierdzają konieczność budowania odporności państw i społeczeństw na wszystkich poziomach – instytucjonalnym, operacyjnym i społecznym. Szczególne znaczenie mają tu: przeciwdziałanie dezinformacji, rozwój kompetencji w zakresie komunikacji strategicznej, bezpieczeństwa cyfrowego oraz współpraca międzynarodowa w ramach NATO i Unii Europejskiej. Podejście to zakłada szerokie wykorzystanie wiedzy z różnych dziedzin – w tym politologii, nauk o bezpieczeństwie, stosunków międzynarodowych, psychologii i nauk społecznych – co pozwala lepiej rozumieć złożoność współczesnych zagrożeń oraz projektować skuteczne działania ochronne i prewencyjne w zmieniających się warunkach geopolitycznych.

Tematyka zagrożeń omówiona została w następujących publikacjach: *Perspektywy zagrożeń dla bezpieczeństwa międzynarodowego kreowanych przez Federację Rosyjską*, red. M. Banasik, A. Rogozińska, Difin, Warszawa 2019, ISBN: 978-83-8085-929-6, *Wielowymiarowy charakter bezpieczeństwa międzynarodowego i ochrona przed zagrożeniami*

Federacji Rosyjskiej, red. M. Banasik, A. Rogozińska, Difin, Warszawa 2020, ISBN: 978-83-8085-505-2, *Zagrożenia Federacji Rosyjskiej i ich wpływ na bezpieczeństwo międzynarodowe*, red. M. Banasik, A. Rogozińska, Difin, Warszawa 2020, ISBN: 978-83-8085-495-6, A. Rogozińska, *Zagrożenia jako główna determinanta bezpieczeństwa międzynarodowego*, „Rocznik Nauk Społecznych", 2021, nr 2, s. 55-70, ISSN: 0137-4176, A. Rogozińska, *Theoretical aspects of modern security threats. Definitions, typologies, evolution*, „Scientific Journal of the Military University of Land Forces", 2021, nr 1/199, s. 86–95, ISSN: 2544-7122, A. Rogozińska, *Threats to the security of the Black Sea region created by the Russian-Ukrainian war (2022)*, "On-line Journal Modelling the New Europe", 2023, no 43, s. 4–17, ISSN: 2247-0514.

Trzeci obszar badawczy obejmuje publikacje dotyczące wojny hybrydowej. Prowadzone badania koncentrują się na ujęciu wojny hybrydowej jako złożonej formy zagrożenia dla bezpieczeństwa międzynarodowego. Przedmiotem zainteresowania jest struktura tego typu konfliktu, jego komponenty oraz logika operacyjna oparta na łączeniu środków militarnych z instrumentami pozamilitarnymi w ramach spójnych kampanii destabilizacyjnych. Szczególną uwagę poświęcono złożoności mechanizmów oddziaływania, ich rozproszeniu, sekwencyjności oraz zdolności do wywoływania efektów systemowych bez konieczności eskalacji militarnej.

Istotne miejsce w opracowaniach zajmuje ocena skuteczności odpowiedzi międzynarodowej na zagrożenia hybrydowe. Analizie poddano działania NATO i Unii Europejskiej w zakresie dostosowania mechanizmów strategicznych, wzmacniania odporności cywilnej, integracji inicjatyw międzysektorowych oraz ujednolicania polityk bezpieczeństwa. Uwzględniono również wpływ wojny hybrydowej na redefiniowanie pojęcia konfliktu zbrojnego, zmianę postrzegania zagrożeń oraz potrzebę opracowywania nowych narzędzi przeciwdziałania destabilizacji.

Szczegółowo przedstawiono przypadek Europy Środkowo-Wschodniej jako regionu szczególnie narażonego na zagrożenia hybrydowe ze względu na położenie geostrategiczne i uwarunkowania historyczne. Wskazano skutki polityczne – takie jak erozja zaufania do instytucji demokratycznych i rozpad spójności sfery publicznej – oraz geopolityczne, obejmujące m.in. osłabienie relacji transatlantyckich. Zwrócono uwagę na skalę zagrożeń informacyjnych, wynikających z masowego rozpowszechniania dezinformacji i prowadzenia kampanii destabilizacyjnych.

W opracowaniach oceniono poziom podatności państw regionu na różnorodne formy wojny hybrydowej oraz sposoby wzmacniania odporności – m.in. poprzez rozwój polityki

informacyjnej, reformę struktur bezpieczeństwa, edukację strategiczną i działania służące spójności społecznej. Głównym celem tych badań było pogłębienie rozumienia wojny hybrydowej jako nowoczesnej formy rywalizacji międzynarodowej, której skutki wykraczają poza tradycyjne pole walki. Sformułowane wnioski mogą stanowić podstawę do opracowywania strategii przeciwdziałania zagrożeniom, które nie przybierają postaci otwartej agresji, lecz prowadzą do długotrwałej destabilizacji i osłabienia porządku międzynarodowego.

Wnioski z tego obszaru badań potwierdzają potrzebę całościowego podejścia do przeciwdziałania wojnie hybrydowej, które obejmuje zarówno komponenty obronne, jak i pozawojskowe. Szczególną wagę należy przywiązywać do zdolności przeciwdziałania dezinformacji, budowania spójności społecznej oraz tworzenia zintegrowanych strategii odporności państw i społeczeństw wobec presji poniżej progu otwartej wojny. Współczesne zagrożenia hybrydowe wymagają elastycznych i adaptacyjnych modeli reagowania, opartych na współpracy międzysektorowej i wielopoziomowej koordynacji. Kluczowa staje się umiejętność rozpoznawania wczesnych symptomów destabilizacji i szybkiego reagowania na zagrożenia rozproszone.

Tematyka wojny hybrydowej omówiona została w następujących publikacjach: A. Rogozińska, *The security of Ukraine in the context of information warfare in cyberspace carried out by the Russian Federation*, „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej", 2022, s. 107–122, ISSN: 1732-1395, A. Rogozińska, *Identyfikacja i diagnoza zagrożeń Federacji Rosyjskiej dla Ukrainy wynikających z prowadzenia wojny hybrydowej*, „Kwartalnik Bellona", 2023, s. 33–44, ISSN: 1897-7065, A. Rogozińska, *Identify and diagnose of the Russian Federation's threats to Ukraine resulting from the conduct of hybrid warfare*, [w:] *Russian aggression and European security*, red. M. Banasik, A. Rogozińska, Difin, Warszawa 2024, s. 68–91, Difin, ISBN: 978-83-8270-337-5.

Opublikowane monografie autorskie, pod redakcją naukową oraz czasopisma, w których zamieszczono artykuły zostały ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a Ustawy Prawo o szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz.U.2024.1571 t.j.).

W ramach aktywności naukowej realizowanej w Akademii Piotrkowskiej w Piotrkowie Trybunalskim oraz Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie uczestniczyłam w krajowych i zagranicznych stażach naukowych, co przyczyniło się do poszerzenia kompetencji merytorycznych oraz nawiązania międzynarodowej współpracy.

1. W terminie 6–12 września 2013 r. odbyłam staż naukowy i zawodowy w Instytucie Biblioteki Polskiej w Paryżu. Podczas stażu naukowego opracowałam kwerendę

bibliograficzną w oparciu o zbiory Polskiego Towarzystwa Historycznego i Literackiego Instytutu Biblioteki Polskiej w Paryżu związaną z przygotowywaną dysertacją doktorską nt. *Sąsiedzi Polski i bezpieczeństwo granic w myśli politycznej obozu piłsudczykowskiego (1918-1939)*. Kwerenda powstała w oparciu o księgozbiór wydawnictw zwartych i ciągłych Czytelni Biblioteki Polskiej pod kierownictwem p. Magdaleny Głodek oraz materiałów archiwalnych Pracowni Zbiorów Specjalnych pod kierownictwem p. Ewy Rutkowskiej, po uzyskaniu stosowanej akredytacji.

2. W terminie 8–26 stycznia 2024 r. odbyłam staż badawczo-dydaktyczny na Wydziale Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie. Opiekunem naukowym stażu był Dziekan WBN, dr hab. Andrzej Soboń, prof. ASzWoj. W trakcie stażu badawczo-dydaktycznego zrealizowałam następujące zadania naukowe:

2.1. Poznanie badań naukowych w Akademii Sztuki Wojennej: zapoznanie z realizowanymi projektami, zapoznanie z zakresem prowadzonych badań, zapoznanie z laboratoriami naukowo-badawczymi, zapoznanie z organizowanymi konferencjami naukowymi. Przeprowadzenie wykładów otwartych: Zagrożenia dla bezpieczeństwa międzynarodowego wynikające ze stosowania przez Federację Rosyjską wojny hybrydowej, Polityka państwa w obszarze walki z przestępczością, Współpraca transgraniczna w zakresie zarządzania kryzysowego.

2.2. Praca nad kwerendą bibliograficzna związana z przygotowaniem monografii habilitacyjnej.

Integralną częścią mojej aktywności naukowej był udział w konferencjach naukowych. W latach 2019–2025 aktywnie uczestniczyłam w pracach komitetów naukowych konferencji naukowych o tematyce bezpieczeństwa międzynarodowego.

Pełniłam funkcję członka Komitetu Naukowego podczas pięciu edycji (2019-2024) Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Bezpieczeństwo euroatlantyckie i polityka Federacji Rosyjskiej" organizowanej przez Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz Akademię Piotrkowską. Efektem cyklu konferencji była publikacja 13 monografii naukowych pod moją redakcją naukową.

Byłam członkiem Komitetu Naukowego International Conference on Central European Critical Infrastructure Protection, odbywającej się cyklicznie w latach 2019–2025 w Uniwersytecie Óbuda w Budapeszcie (Węgry).

W latach 2018–2025 należałam do Komitetu Naukowego Konferencji Naukowej „Organizacja systemu rozpoznania zagrożeń państwa – rozpoznanie wojskowe w walce informacyjnej" organizowanej przez Akademię Sztuki Wojennej w Warszawie.

Byłam również członkiem Komitetu Naukowego Drugiej Konferencji Naukowej „Współczesne wojny i bezpieczeństwo granic", zorganizowanej przez Europejską Wyższą Szkołę Prawa i Administracji w Warszawie oraz Dom Polski w Brukseli

W 2018 r. brałam udział w Międzynarodowym Forum „Prawo dla Rozwoju" w Krakowie, podczas którego uczestniczyłam w panelu eksperckim z referatem pt. *Dziewiątka Bukaresztańska jako gwarant bezpieczeństwa wschodniej flanki NATO.*

W 2019 r., podczas I Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Bezpieczeństwo euroatlantyckie i polityka Federacji Rosyjskiej" w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach. Filia w Piotrkowie Trybunalskim, przedstawiłam referat dotyczący *Dziewiątki Bukaresztańskiej i Idei Trójmorza jako inicjatyw wzmacniających bezpieczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej*. Zaprezentowałam nowe spojrzenie na znaczenie współpracy państw wschodniej flanki NATO w kontekście aktualnych zagrożeń geopolitycznych. Nowe spojrzenie wyrażało się w ukazaniu Dziewiątki Bukaresztańskiej i Inicjatywy Trójmorza nie tylko jako struktur politycznych, lecz również jako komplementarnych narzędzi wzmacniania odporności strategicznej regionu. Zamiast analizować je osobno, zaproponowałam podejście łączące ich potencjał w kontekście wielowymiarowego bezpieczeństwa – militarnego, energetycznego i infrastrukturalnego. Wskazałam także na ich rolę jako platform wzmacniających głos Europy Środkowo-Wschodniej w NATO i UE. Takie ujęcie pozwala lepiej zrozumieć ich synergiczne znaczenie dla budowy trwałej stabilności w regionie. Zwróciłam również uwagę na niedostatecznie zbadany aspekt synergii między tymi formatami a strukturami euroatlantyckimi.

W dniach 18–19 listopada 2019 r. na Uniwersytecie Óbuda w Budapeszcie (Węgry) brałam czynny udział w Międzynarodowej Konferencji Naukowej „International Conference on Central European Critical Infrastructure Protection". Konferencja stanowiła platformę wymiany doświadczeń oraz analiz teoretycznych i praktycznych dotyczących współczesnych wyzwań związanych z zabezpieczeniem kluczowych elementów funkcjonowania państw w dobie rosnących zagrożeń hybrydowych, cybernetycznych i geopolitycznych. W ramach konferencji wygłosiłam referat *The role of NATO in shaping the global security system. Reflections on the 70th anniversary of the organization.* Referat podejmował refleksję nad ewolucją roli NATO na przestrzeni siedmiu dekad funkcjonowania Sojuszu, analizując zarówno jego historyczne osiągnięcia, jak i współczesne wyzwania wynikające z dynamicznych zmian w środowisku bezpieczeństwa – w tym zagrożeń hybrydowych, cyberataków, konfliktów asymetrycznych oraz rywalizacji mocarstw.

W grudniu 2019 r. podczas Czwartej Międzynarodowej Konferencji Bezpieczeństwa w Toruniu wygłosiłam referat poświęcony niemilitarnym zagrożeniom bezpieczeństwa w wybranych państwach Europy Środkowo-Wschodniej, ze szczególnym uwzględnieniem działań prowadzonych przez Federację Rosyjską. W swoim wystąpieniu przedstawiłam analizę mechanizmów oddziaływania pozamilitarnego, takich jak presja energetyczna, dezinformacja czy operacje wpływu, ukazując ich wpływ na stabilność wewnętrzną i odporność strategiczną państw regionu.

W lutym 2020 r. wzięłam udział w Pierwszej Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Polska racja stanu w perspektywie globalnych przemian", zorganizowanej przez Akademię Sztuki Wojennej w Warszawie. Tematem mojego referatu były geopolityczne uwarunkowania współpracy regionalnej jako kluczowego elementu wzmacniającego bezpieczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej. Zwróciłam uwagę na znaczenie integracji państw regionu w obliczu niestabilnego otoczenia międzynarodowego oraz potrzebę zacieśniania współpracy w obszarze infrastruktury, energetyki i obronności.

W listopadzie 2020 r. podczas Drugiej Konferencji Naukowej „Organizacja systemu rozpoznania zagrożeń państwa – rozpoznanie wojskowe w walce informacyjnej", również organizowanej przez Akademię Sztuki Wojennej, zaprezentowałam analizę wojny informacyjnej prowadzonej przez Federację Rosyjską i jej konsekwencji dla bezpieczeństwa państw Europy Środkowo-Wschodniej. W referacie omówiłam metody dezinformacji, manipulacji narracjami i destabilizacji społecznej jako narzędzi prowadzenia działań poniżej progu wojny oraz podkreśliłam konieczność wzmacniania odporności informacyjnej państw demokratycznych.

Podczas kolejnych edycji Międzynarodowej Konferencji „Bezpieczeństwo euroatlantyckie i polityka Federacji Rosyjskiej" (2021 i 2022 r.) w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach. Filia w Piotrkowie Trybunalskim zaprezentowałam tematy związane ze znaczeniem wschodniej flanki NATO oraz rolą Stanów Zjednoczonych w kontekście wojny na Ukrainie. Zaprezentowałam pogłębioną ocenę znaczenia obecności wojskowej i politycznej USA w regionie oraz jej wpływu na odstraszanie Rosji. Zwróciłam uwagę na dynamikę relacji transatlantyckich w kontekście kryzysu bezpieczeństwa oraz konieczność wzmacniania sojuszniczej spójności.

W dniach 12–13 grudnia 2023 r. odbyła się Druga Konferencja Naukowa „Współczesne wojny i bezpieczeństwo granic", zorganizowana przez Europejską Wyższą Szkołę Prawa i Administracji w Warszawie we współpracy z Domem Polskim w Brukseli. Konferencja miała charakter międzynarodowy, odbyła się w Brukseli z udziałem ekspertów

z Polski i zagranicy, w tym przedstawicieli środowisk akademickich, instytucji rządowych, organizacji międzynarodowych i służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo narodowe.

W ramach konferencji wygłosiłam referat *Współczesny wymiar wojen w cyberprzestrzeni*, który stanowił analizę konfliktów przenoszonych do sfery cyfrowej oraz ich konsekwencji dla bezpieczeństwa międzynarodowego i narodowego. W referacie uwzględniłam ramy teoretyczne dla rozumienia cyberprzestrzeni jako pola konfliktu zbrojnego, w tym adaptację klasycznych pojęć prawa wojennego i bezpieczeństwa do realiów cyfrowych, a także omówiłam zagadnienia normatywne, m.in. problematykę próby uregulowania zasad prowadzenia działań zbrojnych w cyberprzestrzeni w świetle prawa międzynarodowego i ustaleń organizacji takich jak NATO, ONZ i UE.

Podczas Piątej Międzynarodowej Konferencji „Bezpieczeństwo euroatlantyckie i polityka Federacji Rosyjskiej" w czerwcu 2024 r. przedstawiłam analizę roli organizacji międzynarodowych w zapewnianiu bezpieczeństwa regionalnego w Europie Środkowo-Wschodniej. Skoncentrowałam się na wielowymiarowym charakterze ich działań – od aspektów militarnych, przez polityczne i dyplomatyczne, po inicjatywy wspierające odporność infrastrukturalną. Zestawiłam mechanizmy funkcjonowania NATO, UE i OBWE w kontekście aktualnych wyzwań geopolitycznych i ich wpływu na stabilność regionu. Podkreśliłam znaczenie skoordynowanej współpracy tych struktur w przeciwdziałaniu zagrożeniom hybrydowym i konwencjonalnym.

Uczestniczyłam również w IX Konferencji Bezpieczeństwa Narodowego i Gospodarczego w Ryni (październik 2024 roku).

W dniu 6 grudnia 2024 r. uczestniczyłam w XVI Zjeździe Geopolityków Polskich, zorganizowanym przez Polskie Towarzystwo Geopolityczne oraz Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. W ramach tego ogólnopolskiego forum naukowego wygłosiłam referat pt. *Geostrategia jako kluczowa kategoria bezpieczeństwa międzynarodowego*. W wystąpieniu przedstawiłam autorską analizę znaczenia geostrategii jako fundamentalnego narzędzia w badaniach nad polityką bezpieczeństwa i stosunkami międzynarodowymi. Podkreśliłam rolę geostrategicznego myślenia w procesach decyzyjnych państw oraz jego wpływ na kształtowanie długofalowych strategii obronnych i politycznych. Zwróciłam uwagę na zmieniający się kontekst geostrategiczny, wynikający z konfliktów zbrojnych, rywalizacji mocarstw oraz przekształceń w strukturze ładu międzynarodowego. Referat był próbą odpowiedzi na pytanie o miejsce geostrategii we współczesnym dyskursie naukowym i praktyce politycznej, a także przyczynek do dalszej refleksji nad jej interdyscyplinarnym charakterem w badaniach nad bezpieczeństwem.

W ramach działalności naukowej realizowałam projekty badawcze. Uczestniczyłam w projekcie „Twórcy Polskiej Myśli Historyczno-Politycznej" (nr 616558). Projekt koncentrował się na analizie dorobku intelektualnego kluczowych postaci kształtujących polską refleksję historyczno-polityczną. W ramach prac badawczych podjęto próbę systematyzacji wybranych koncepcji politycznych oraz oceny ich wpływu na kształtowanie polskiej tożsamości państwowej i strategii bezpieczeństwa.

Kolejny projekt, „Geopolityka Polska" (nr 616554), poświęcony był ewolucji polskiej myśli geopolitycznej oraz jej roli w definiowaniu interesu narodowego i pozycji międzynarodowej Polski. Badania uwzględniały zarówno historyczne uwarunkowania geostrategiczne, jak i współczesne wyzwania w kontekście relacji międzynarodowych oraz bezpieczeństwa regionalnego.

Z kolei projekt „Ministrowie Spraw Zagranicznych" (nr 616555) obejmował studia nad działalnością wybranych szefów polskiej dyplomacji oraz ich wpływem na kształtowanie kierunków polityki zagranicznej Polski w XX i XXI wieku. Analizowano zarówno ideowe podstawy ich działań, jak i praktyczne konsekwencje decyzji podejmowanych w zmieniającym się środowisku międzynarodowym.

W latach 2019–2025 byłam kierownikiem zespołów badawczych realizujących cykl projektów naukowych poświęconych analizie zagrożeń dla bezpieczeństwa międzynarodowego, ze szczególnym uwzględnieniem działań Federacji Rosyjskiej.

Pierwszy z projektów został zrealizowany w roku akademickim 2019/2020 na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach i dotyczył identyfikacji zagrożeń dla bezpieczeństwa euroatlantyckiego wynikających z działań Federacji Rosyjskiej.

W roku akademickim 2020/2021, w ramach Mini-Grantu Rektora, kontynuowano tematykę badań, rozszerzając zakres analiz o nowe formy aktywności rosyjskiej w przestrzeni międzynarodowej.

W latach 2022/2023 prowadziłam kolejny projekt badawczy, który koncentrował się na szeroko pojętych zagrożeniach kreowanych przez Federację Rosyjską i ich konsekwencjach dla globalnego bezpieczeństwa międzynarodowego. Badania te uwzględniały m.in. aspekty militarne, dezinformacyjne oraz energetyczne, wpisując się w szerszy kontekst geopolityczny. Całość realizowanych projektów wpisuje się w długofalową strategię badawczą dotyczącą bezpieczeństwa międzynarodowego, a wyniki poszczególnych etapów posłużyły jako podstawa do publikacji naukowych, udziału w konferencjach oraz rekomendacji dla środowisk eksperckich i decyzyjnych.

Od roku akademickim 2024/2025 w Akademii Piotrkowskiej prowadzę asystencję naukową. W ramach tej aktywności wspieram rozwój naukowy studentów poprzez systematyczne doradztwo merytoryczne, organizację spotkań konsultacyjnych oraz stymulowanie ich samodzielnych poszukiwań badawczych. Pod moją opieką studenci przygotowują artykuły naukowe, wystąpienia konferencyjne oraz inicjują działania o charakterze analityczno-projektowym. Wyniki badań naukowych publikują w ogólnopolskich czasopismach naukowych ujętych w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a Ustawy Prawo o szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz.U.2024.1571 t.j.) oraz monografiach pokonferencyjnych.

2. Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie.

Od października 2024 r. jestem zatrudniona na stanowisku adiunkta w Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie, na Wydziale Bezpieczeństwa Narodowego, w Instytucie Bezpieczeństwa Międzynarodowego, w Katedrze Geopolityki (1/2 etatu).

Wyniki badań naukowych prowadzonych w Akademii Sztuki Wojennej opublikowane zostały w: A. Rogozińska, *Teoria i praktyka wojny w cyberprzestrzeni. Casus przypadku*, „Rocznik Bezpieczeństwa Morskiego" 2024, t. XVII, s. 475–489, ISSN: 1898-3189,*Wnioski z wojny Federacji Rosyjskiej z Ukrainą dla bezpieczeństwa regionalnego i międzynarodowego*, red. A. Rogozińska, Wydawnictwo Akademii Piotrkowskiej, Piotrków Trybunalski 2024, ISBN: 978-83-67982-06-1, A. Rogozińska, *Problemy bezpieczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej,* Difin, Warszawa 2025, ISBN: ISBN: 978-83-8270-411-2

W ramach prowadzonej aktywności naukowej w terminie 2–6 czerwca 2025 r. uczestniczyłam w programie stażowym Crisis Management and Disaster Response Centre of Excellence w Sofii, Bułgaria (2025, Erasmus+ Staff Mobility for Training). Głównym celem wizyty było aktywne uczestnictwo w sesjach szkoleniowych oraz naukowych dyskusjach poświęconych zarządzaniu kryzysowemu i reagowaniu na katastrofy.

Kluczowym elementem tego zaangażowania był czynny udział w 13. Międzynarodowej Konferencji na temat Zarządzania Kryzysowego i Reagowania na Katastrofy, organizowanej w ramach Centrów Doskonałości NATO. Wygłosiłam referat pt. *Crisis Management in NATO – Challenges and Adaptation of the Alliance in the Era of Hybrid Threats* poświęcony zdolnościom NATO do reagowania na zagrożenia hybrydowe, w tym działania poniżej progu wojny, takie jak cyberataki, dezinformacja i presja gospodarcza. Omówiono w nim potrzebę dostosowania mechanizmów zarządzania kryzysowego do zmieniającego się charakteru środowiska bezpieczeństwa oraz znaczenie skoordynowanego

wykorzystania zasobów cywilnych i wojskowych. Przedstawiono również przykłady działań podejmowanych przez Sojusz w celu zwiększenia odporności państw członkowskich na nieregularne formy presji.

Jako reprezentantka Akademii Sztuki Wojennej w dniu 10 czerwca 2025 r. wzięłam udział w konferencji naukowej organizowanej przez tę uczelnię pt. „Współczesne wyzwania i zagrożenia dla bezpieczeństwa Polski", podczas której zaprezentowałam referat pt. *System obronny Polski po 2022 r. Wyzwania i zagrożenia*. Wystąpienie dotyczyło kierunków rozwoju krajowego systemu obronnego w odpowiedzi na zmieniające się uwarunkowania geopolityczne, ze szczególnym uwzględnieniem skutków wojny w Ukrainie, znaczenia obecności NATO oraz konieczności wzmacniania odporności państwa na zagrożenia hybrydowe i nieregularne. Szczególną uwagę poświęcono zagadnieniom modernizacji sił zbrojnych, bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej oraz budowy systemu wczesnego reagowania.

W roku akademickim 2024/2025 uczestniczyłam w projekcie badawczym Akademii Sztuki Wojennej pod nazwą „GlobSafe", którego celem była analiza współczesnych wyzwań bezpieczeństwa międzynarodowego, społecznego oraz informacyjnego. Projekt obejmował badania nad rosnącą złożonością zagrożeń wynikających z przemian geopolitycznych, postępu technologicznego oraz intensyfikacji działań dezinformacyjnych. W ramach prac badawczych zajmowałam się m.in. analizą wpływu konfliktów międzynarodowych na stabilność regionalną, zagrożeń hybrydowych oraz cyberbezpieczeństwa.

Udział w projekcie „GlobSafe" dał mi możliwość współpracy z interdyscyplinarnym zespołem ekspertów, wymiany doświadczeń oraz rozwijania praktycznych umiejętności badawczych. Rezultaty badań mają na celu wsparcie instytucji państwowych i organizacji międzynarodowych w opracowywaniu skutecznych strategii odpowiedzi na dynamicznie zmieniające się wyzwania w obszarze bezpieczeństwa.

W roku akademickim 2024/2025 pełniłam funkcję recenzenta prac licencjackich i magisterskich. Zostałam również wyznaczona do pełnienia funkcji sekretarza Międzynarodowej Konferencji Naukowej Security Conference 2026, zaplanowanej na 22–23 kwietnia 2026 r.

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

Osiągnięcia dydaktyczne.

W ramach działalności dydaktycznej w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach. Filii w Piotrkowie Trybunalskim oraz Akademii Piotrkowskiej prowadziłam wykłady, ćwiczenia oraz seminaria dyplomowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe. W trakcie pracy dydaktycznej w Katedrze Nauk o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Filia w Piotrkowie Trybunalskim, następnie w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie Akademii Piotrkowskiej byłam promotorem 6 prac licencjackich, 9 prac magisterskich oraz recenzentem ponad 30 prac licencjackich
i magisterskich.

W trakcie pracy dydaktycznej zarówno w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach. Filia w Piotrkowie Trybunalskim, jak i w Akademii Piotrkowskiej prowadziłam wykłady i ćwiczenia m.in. z przedmiotów: Teoria bezpieczeństwa, Strategia i system bezpieczeństwa wybranych państw, Bezpieczeństwo publiczne – zagrożenia i wyzwania, System bezpieczeństwa narodowego, Rodzaje zagrożeń i sposoby ich rozpoznawania, Bezpieczeństwo wewnętrzne, Bezpieczeństwo państwa, System zarządzania kryzysowego RP, System Zarządzania kryzysowego w NATO i UE, Stosunki międzynarodowe, Międzynarodowe stosunki polityczne, Militarny wymiar bezpieczeństwa, Integracja europejska a bezpieczeństwo, Podstawy strategii bezpieczeństwa, Stosunki międzynarodowe, Instytucjonalizm bezpieczeństwa międzynarodowego, Bezpieczeństwo w ujęciu historycznym, Nauka o państwie i prawie, Kapitał ludzki, Etyka służb mundurowych, Studia strategiczne, System zarządzania kryzysowego RP, Współczesne kryzysy i konflikty, Przestępczość transnarodowa, Media i komunikacja w stanach zagrożeń, System zarządzania kryzysowego RP, Współczesne ruchy separatystyczne i eksternistyczne, Metodologia badań nad bezpieczeństwem, Seminarium licencjackie, Seminarium magisterskie, Bezpieczeństwo wewnętrzne, Obrona cywilna w krajach Unii Europejskiej oraz autorski wykład monograficzny w języku obecnym: International security and modern threats.

Ponadto, w ramach zatrudnienia w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach. Filia w Piotrkowie Trybunalskim odbyłam zagraniczne staże dydaktyczne:

1. 6–12 listopada 2021 r., University of Tirana, Albania (program Erasmus+, Mobility Teaching), podczas udziału w programie przeprowadziłam zajęcia dydaktyczne w ramach następujących tematów:

- Teoretyczne aspekty zagrożeń dla bezpieczeństwa.
- Definicje, typologie, ewolucja zagrożeń dla bezpieczeństwa.
- Wojna hybrydowa.
- Zagrożenia hybrydowe.
- Współczesne zagrożenia dla bezpieczeństwa.

2. 17 marca 2023 r. – University of Cyprus, Cypr (program Erasmus+, Mobility Teaching), podczas udziału w programie przeprowadziłam zajęcia dydaktyczne w ramach następujących tematów:

- Wojna hybrydowa.
- Zagrożenia dla bezpieczeństwa i współczesne konflikty zbrojne.
- Płeć i stosunki międzynarodowe.
- Omówiono współpracę między uczelniami w zakresie mobilności.

W roku akademickim 2024/2025 w ramach zajęć prowadzonych w Akademii Sztuki przeprowadziłam przedmioty: Bezpieczeństwo międzynarodowe w XXI w., Systemy bezpieczeństwa narodowego państw UE, Teorie i modele bezpieczeństwa oraz autorski wykład fakultatywny: Wojna i zagrożenia hybrydowe. Zajęcia zostały wysoko ocenione podczas przeprowadzonych hospitacji.

W mojej ocenie istotnym elementem w procesie oceny mojego dorobku dydaktycznego jest fakt, że pomimo znacznego obciążenia zajęciami jakość prowadzonych przeze mnie zajęć jest wysoko oceniana w obu uczelniach zarówno podczas hospitacji, jak i przez studentów. Potwierdzają to wysokie oceny z opiniowania przez przełożonych oraz wyniki ankiet wypełnianych przez studentów.

Osiągnięcia organizacyjne.

1. W latach 2019–2022 koordynowałam projekt Akcelerator Rozwoju Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020, w ramach osi priorytetowej III – Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju. Byłam także opiekunem praktyk zawodowych na kierunku bezpieczeństwo narodowe w latach 2019–2021. W latach 2020–2022 byłam członkiem Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, w latach 2024–2025 koordynatorem Kierunkowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe w Akademii Piotrkowskiej. W roku akademickim 2024/2025 prowadziłam asystencję naukową studentów kierunku bezpieczeństwo narodowe Akademii

Piotrkowskiej,
w ramach której sprawowałam opiekę naukową nad aktywnością studentów w zakresie przygotowywanych publikacji oraz wystąpień konferencyjnych.

2. W latach 2019–2024 byłam przewodniczącą Komitetu Organizacyjnego cyklu Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Bezpieczeństwo euroatlantyckie i polityka Federacji Rosyjskiej" organizowanych w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach. Filia w Piotrkowie Trybunalskim i Akademii Piotrkowskiej w Piotrkowie Trybunalskim.

2. W latach 2023–2024 opracowałam w ramach pracy w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie Akademii Piotrkowskiej byłam współautorem programu kształcenia dla studiów podyplomowych „Ochrona informacji niejawnych i danych osobowych", którego celem było przygotowanie słuchaczy do profesjonalnego zarządzania ochroną informacji niejawnych i danych osobowych w różnych sektorach – zarówno publicznym, jak i prywatnym. Program uwzględniał aktualne wymogi prawne (w tym RODO, ustawy o ochronie informacji niejawnych), standardy bezpieczeństwa informacji oraz praktyczne aspekty organizacji systemów ochrony danych oraz ścieżki kształcenia: „Bezpieczeństwo informacyjne", która miała na celu pogłębienie wiedzy studentów z zakresu bezpieczeństwa informacyjnego. Ścieżka obejmowała m.in. zagadnienia cyberbezpieczeństwa, zarządzania ryzykiem informacyjnym, przeciwdziałania dezinformacji, a także etyki i prawa informacji w kontekście współczesnych zagrożeń cyfrowych.

3. W latach 2023–2024 byłam członkiem Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

4. W latach 2020–2024 byłam członkiem Rady Wydziału Nauk Społecznych Akademii Piotrkowskiej.

5. W roku akademickim 2023–2024 na Wydziale Nauk Społecznych Akademii Piotrkowskiej pełniłam funkcje:

- przewodniczącego Uczelnianej Komisji Wyborczej Akademii Piotrkowskiej,
- sekretarza Uczelnianej Komisji Konkursowej,
- członkiem Komisji ds. podziału środków na badania statutowe.

6. W latach 2024–2025 pełniłam funkcję koordynatora Zakładowej Komisji ds. Jakości Kształcenia kierunku bezpieczeństwo narodowe.

7. W latach 2023–2024 pełniłam funkcję dyrektora Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie Akademii Piotrkowskiej. W ramach pełnionej funkcji odpowiadałam za kompleksową koordynację działalności Instytutu zarówno w zakresie dydaktyki, jak i badań naukowych. Moje obowiązki obejmowały m.in. organizację i nadzór nad procesem ewaluacji jednostki

naukowej, w tym przygotowanie i dokumentowanie efektów działalności naukowej pracowników zgodnie z przepisami i wytycznymi systemu ewaluacji jakości działalności naukowej MNiSW.

Wspierałam proces sprawozdawczości naukowej na poziomie uczelni, monitorowałam postępy w zakresie realizacji badań i publikacji naukowych, koordynowałam działania ukierunkowane na pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym grantów badawczych. Do moich zadań należało również organizowanie hospitacji zajęć dydaktycznych, planowanie strategii rozwoju instytutu, inicjowanie wydarzeń naukowych oraz wspieranie współpracy z partnerami zewnętrznymi – zarówno krajowymi, jak i międzynarodowymi.

8. Byłam organizatorem Międzynarodowego Sympozjum Naukowego „Bezpieczeństwo Europy Środkowo-Wschodniej w dobie prezydentury Donalda Trumpa" (29 maja 2025 r.) z udziałem: gen. bryg. w st. spocz. prof. dr hab. Stanisława Kozieja, gen. bryg. w st. spocz. dr Andrzeja Tuza, gen. broni rez. dr Jarosława Gromadzińskiego, gen. bryg. rez. dr Jarosława Kraszewskiego, ppłk dr Wojciech Sójki, Oksany Osadcha Doradcy wicepremiera Ukrainy do spraw integracji europejskiej i euroatlantyckiej, minister sprawiedliwości, Prof. Karima Belgacem'a, Dr Jānis'a Bērziņš'a, Robert Pszczela, płk w st. spocz. Ray'a Wójcika, Mark'a Voyger'a.

9. Jestem członkiem zespołu odpowiedzialnego za przygotowanie II kryterium ewaluacji w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, obejmującego efekty finansowe badań naukowych i prac rozwojowych.

10. Koordynowałam przygotowanie programu studiów drugiego stopnia na kierunku Bezpieczeństwo Międzynarodowe i Dyplomacja Wydziału Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Sztuki Wojennej.

Osiągnięcia popularyzujące naukę.

1. W zakresie osiągnięć popularyzujących naukę publikuję teksty analityczne poświęcone bezpieczeństwu międzynarodowemu, w szczególności wojnie hybrydowej, zagrożeniom cybernetycznym oraz polityce bezpieczeństwa w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, co stanowi efekt współpracy eksperckiej eksperta z think tahnkiem Instytut Nowej Europy (jestem również członkiem Rady Programowej) oraz Instytutem Sobieskiego.

Do najważniejszych tekstów należą: *Paradoks regionalizmu w kontekście bezpieczeństwa Unii Europejskiej*, *Cele Federacji Rosyjskiej w zakresie bezpieczeństwa informacyjnego na podstawie zapisów rosyjskich dokumentów strategicznych*, *Cybernetyczny wymiar wojny rosyjsko-ukraińskiej. Zagrożenia dla bezpieczeństwa regionu czarnomorskiego*

kreowane przez wojnę rosyjsko-ukraińską, raport: *Niemilitarne zagrożenia dla Ukrainy w kontekście działań hybrydowych prowadzonych przez Federację Rosyjską, Zagraniczne bazy wojskowe Federacji Rosyjskiej. Analiza infrastruktury militarnej Federacji Rosyjskiej w wybranych regionach.*

2. Równolegle od lat występuję jako ekspert w mediach ogólnopolskich, takich jak TVP Info, Polskie Radio, Polskie Radio na Litwie, Polska Agencja Prasowa, Gazeta Prawna, Puls Biznesu, Biznes Alert, Radiowa Trójka, Radio Wnet, Radio Tok FM, Radio Łódź, Radio Strefa FM komentując bieżące wydarzenia międzynarodowe, analizując politykę bezpieczeństwa Rosji i NATO, zagrożenia hybrydowe oraz wpływ wojny w Ukrainie na stabilność regionu.

3. Jako ekspertka uczestniczę także w dyskusjach publicznych i otwartych debatach, prezentując wyniki moich badań w sposób przystępny dla odbiorcy spoza środowiska naukowego.

7. Oprócz kwestii wymienionych w pkt 1–6, wnioskodawca może podać inne informacje, ważne z jego punktu widzenia, dotyczące jego kariery zawodowej.

1. W latach 2022–2023 współpracowałam jako ekspert Departamentu Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Edukacji Narodowej. W zakresie moich obowiązków znajdowało się:

- wsparcie Departamentu Współpracy Międzynarodowej w zakresie organizowania kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przybywających za granicą i wspomagania nauczania języka polskiego, historii i geografii Polski, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkujących i przebywających czasowo za granicą.

- współpraca z organizacjami działającymi w kraju i za granicą na rzecz Polonii i Polaków zamieszkujących i przebywających czasowo za granicą.

- współdziałanie z partnerami zagranicznymi we wprowadzaniu języka polskiego i kultury polskiej do szkół funkcjonujących w systemach oświaty innych państw.

- wsparcie działań związanych z przeprowadzaniem konkursów ofert na realizację zadań publicznych realizowanych przez Departament Współpracy Międzynarodowej, w tym przygotowania ogłoszenia i regulaminu konkursów oraz przygotowywania umów dotacji i rozliczania umów.

- realizowanie i monitorowanie zadań wynikających z aktów normatywnych, programów rządowych i innych dokumentów, a także z poleceń członków kierownictwa Ministerstwa.

2. W 2020 r. byłam ekspertem Rzecznika Praw Dziecka. W ramach współpracy z Rzecznikiem Praw Dziecka przygotowałam raport zawierający bazę danych instytucji międzynarodowych zajmujących się ochroną praw dziecka oraz ich powiązania z politykami publicznymi. Opracowanie obejmowało charakterystykę instytucji, zakres kompetencji, obszary działalności oraz wskazanie mechanizmów wpływu na krajowe strategie w zakresie ochrony dzieci. Szczególną uwagę poświęciłam powiązaniom między standardami międzynarodowymi a kształtowaniem krajowych polityk w obszarze edukacji, zdrowia, pomocy społecznej i przeciwdziałania przemocy. Raport miał charakter narzędzia eksperckiego, wspierającego instytucjonalne działania rzecznicze oraz analizy systemowe.

3. Jednym z ważniejszych elementów mojej działalności naukowej było promotorstwo pomocnicze dysertacji doktorskiej. W dniu 28 kwietnia 2022 r. zostałam wyznaczona na funkcję promotora pomocniczego w postępowaniu doktorskim mgr. Krzysztofa Orzecha uchwałą Rady Naukowej Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach nr 11/2022 r. ws. wyznaczenia na funkcję promotora oraz promotora pomocniczego dla kandydata mgr Krzysztofa Orzecha zamierzającego przygotować rozprawę doktorską w trybie eksternistycznym nt. *Adaptacja sojuszu północnoatlantyckiego do zagrożeń środowiska międzynarodowego kreowanych przez Federację Rosyjską.* Moja kandydatura spotkała się z akceptacją Komisji ds. oceny Kandydata mgr Krzysztofa Orzecha, która odbyła się 31 marca 2022 r. (uchwała 2/2022 r. Komisji ds. oceny Kandydata mgr. Krzysztofa Orzecha zamierzającego przygotować rozprawę w trybie eksternistycznym z dnia 31 marca 2022 r.). Podczas pełnienia funkcji promotora pomocniczego moje zadania koncentrowały się na wykonywaniu następujących czynności: konsultacje naukowe, wspieranie w pracy badawczej, sprawowanie funkcji pomocniczej w procesie planowania i realizacji badań w zakresie określonym przez promotora.

Agnieszka Rapaczyńska

(podpis wnioskodawcy)